

HAVREVIMPEN

DOF-FYN

17. ÅRGANG NR. 1, APR 2011

**Generalforsamlingen Ørnens Dag
Madagascar Island Kongen går i eksil
Svendborgs Råger Fynske fuglemalere
Feltbestemmelse af træløbere**

Ole Dünge

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

Tryk: Micro-Forma Oplag: 190

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 6613 7856

e-mail: soeren.gjaldbaek@privat.dk

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Gammel Højmevej 104, 5250 Odense SV, tlf. 2682 0729

e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: : obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Mogens Ribo Petersen	2168 1535
Søren Gjaldbæk	6093 7887
Michael Mosebo Jensen	2682 0729
Hans Rytter	6227 2026 / 2334 8636

Webmaster:

Mogens Ribo Petersen, e-mail: ribo@privat.dk, tlf. 6595 1440 / 2168 1535

Kontaktadresse til bestyrelsen, formand:

Henrik Kalckar Hansen, Birkebakken 5, Sankt Klemens 5260, Odense S tlf. 3070 9038

e-mail: kalckar@webspeed.dk

Indhold:

Generalforsamlingen	5	Island	41
Side (ca.) 9-ornitologen	17	Kongen går i eksil	46
Svendborgs Råger	20	Fra Felten	48
Fynske fuglemalere	32	Ørnens Dag	53
Feltbestemmelse af træløbere	36	Ture	55
		Små pip	58

Tegninger: Ole Runge og Aksel Hansen

Forsidetegning: Ole Runge.

Fotos: Erik Thomsen, Tim Hesselballe Hansen, Kurt G. Holm Henrik Knudsen, Søren Gjaldbæk, Lilly Sørensen, Nick Cobb, Judy & John Geeson, Anders Skriver Myrtue og Bent Staugård.

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Redaktionens svanesang

Dette nummer bliver det sidste nummer af Havrevimpen i denne omgang. Bladet udkom første gang i 1974, hvor DOF's struktur med lokalafdelingerne var startet to år før. I Århus udkom Sørvængen, og det mente Niels Andersen og Ole Tønder, der studerede på Skårup Seminarium ikke, at DOF-Fyn skulle stå tilbage for. Egentligt kom bladet som resultat af et ungdomsoprør i DOF-Fyn, idet den daværende formand Lise Hafstrøm ikke mente, at der var grund til at have et lokalblad – hovedforeningens blad "Feltornitologen" måtte være nok. Niels Andersen havde imidlertid mulighed for at få bladet trykt, så første nummer så dagens lys i april 1974 "på eget initiativ". Året gav endnu et nummer, året efter blev det kun til ét og ingen i 1976. I 1977 kom to og bladet fortsatte lidt ustabilt med 0-2 numre frem til 1989, hvor de sidste 3 år kun bød på et nummer, der var en årsrapport, "Fugle i Fyns Amt" – disse stod Morten Nielsen for. Bladets navn stammer fra husmand Erling Nielsen fra Vejstrup. Han sås ofte kørende i en MG fra 40'erne iført sixpence og et i øvrigt fornemt udseende, der gjorde, at Niels Andersen troede, at han tilhørte en betydeligt højere socialgrup-

havrevimpen

1974 · 1

Forsiden fra første Havrevimp.

pe. Erling kaldte – i overensstemmelse med fynsk dialekt - Hvid Vipstjert for "Havrevimp", hvilket Ole og Niels fandt var et passende navn for det ny blad. Niels lavede den første forsidetegning, der stadig er den man ser i Fugle og Natur – de har dog snydt og spejlvendt tegningen. I 1992 besluttede man sig for at genstarte bladet. Der kom et nummer – denne gang var Aksel Hansen forsidetegner – det var en udvidet årsrapport, idet man annoncerede, at bladet ville ud-

komme fire gange årligt, hvilket det rent faktisk også gjorde frem til 2010. Perioden 1993-1998 var med Niels Larsen som redaktør – det første år bistået af Erik Ehmsen. Niels Larsen startede traditionen med, at hver årgang havde sin egen ”havrevimp” på forsiden. Aksel Hansen stod for de første fem, fra 1997 frem til 2006 var Ole Runge manden bag årets Havrevimp. Da bladet gik over til farver i 2007 lavede Ole Runge endnu en tegning til forsiden, denne har vi brugt frem til dette sidste nummer. I 1999 overtog Søren Gjaldbæk redaktørposten og nåede således – tæl selv efter – at lave 49 numre, dette nummer medregnet.

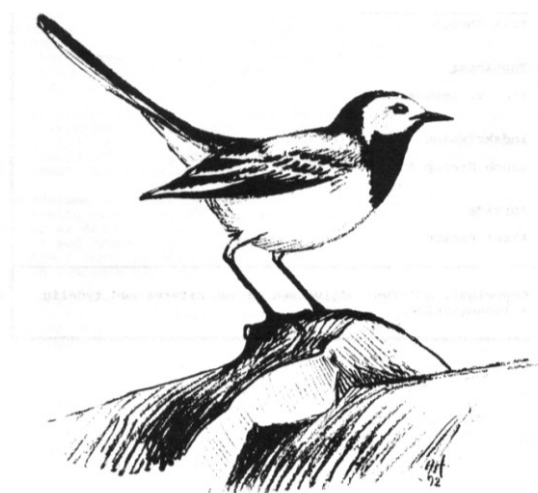
I perioden fra 1993 og frem til 2008 udsendt til alle DOF-Fyns medlemmer. Bortfald af portotilskud til de fleste foreningsblade, som var et af tiltagene, fra Fogh Rasmussens regering i 2001 gjorde det dyrere for DOF-Fyn at udsende bladet. Da foreningen i forbindelse med nedlæggelse af amterne mistede indtægter ved at tælle fugle for Fyns Amt, blev det nødvendigt at kigge nærmere på foreningens udgifter, og som en konsekvens af dette gik bladet over til at være forbeholdt abonnenter. Interessen for bladet viste sig ikke at være stor nok til at DOF-Fyn følte sig i stand til at løfte opgaven.

Om Havrevimpen som en anden fugl Phønix igen rejser sig er ikke til at sige, men det håber jeg da. De trykte medier får det sværere og sværere i forhold til de netbaserede, men måske

vender billedet – internettet tenderer at være leksikalsk og overfladisk, det trykte medie giver oftere plads for fordybelse. Måske bliver folk på et tidspunkt trætte af kun at få fast-food. Og så er det da noget rarere at ligge på sin sofa med et blad eller en avis end det er at kigge på en computer-skærm.

Jeg har været meget glad for at lave bladet gennem de seneste tolv år og vil gerne benytte lejligheden til at takke de mange hjælpsomme mennesker, der, har støttet når det brændte på. Særlig tak skal lyde til Erik Thomsen, Tom Villestofte og Erhardt Ecklon, som altid var behjælpelige med fotografier og til Poul V. Rasmussen, Ella Mikkelsen, Børge Rasmussen, Jacob Sterup Andersen og Hans Rytter, som man sjældent forgæves til, hvis der manglede en artikel.

Tak for denne gang og – måske på gensyn.....

Aksel Hansens forsidetegning, 1992.

Generalforsamlingen

Formandens beretning

Af DOF-Fyns formand Henrik Kalckar Hansen

1027 medlemmer i DOF-Fyn ved årsskiftet 2010/2011. En støt fremgang trods finanskrisen, som det fremgår af skemaet.

År	Medlemmer	Ændring	Ændring i %
2011	1027	65	6.3
2010	962	52	5.4
2009	910	94	10.3
2008	816	117	14.3
2007	699	51	7.2
2006	648		

2010 var året da Niels Andersens flotte bog kom på gaden. Det er fantastisk visionært arbejde som kan få stor betydning for udviklingen af naturen i det Sydfynske område i mange år frem i tiden. Heldigvis skal have en lille smagsprøve på arbejdet her i aften.

Så var det året da vi måtte tage den tunge beslutning om at nedlægge Havrevimpen. Først og fremmest handler det om, at vi bruger mange penge på bladet (min. 4000 kr. i underskud pr. år), og har temmelig få abonnenter (pt. 153). Vi har planer om at Årsrapporten skal udkomme i en netversion. Det vil vi naturligvis

gerne have tilbagemeldinger på efter bestyrelsens beretning.

Fuglepigerne er som særskilt gruppe stoppet på Fyn, efter at Sanne Busk er stoppet centralt. Men heldigvis har vi jo flere meget felt aktive kvinder i DOF-Fyn, og det er vist mere langtidsholdbart.

Havørnesagen fra Leammer

Det var naturligvis dybt tragisk, uforståelig og helt uacceptabelt, at det skulle ende som det gjorde.

Der har været iværksat en politiuundersøgelse, som jeg har fulgt tæt. Politiet har udtalt, at de har taget sagen meget alvorligt og prioriteret opklaringen højere, end man har gjort før i den slags sager. Man har endda forsøgt at få en ransagningskendelse, som dog blev underkendt af dommeren. Sagen blev desværre henlagt som uopklaret. Vi fik som officiel part i sagen besked i efteråret. Men en stor tak fra DOF-Fyn skal gå til Anders Vedel. Han har personligt lagt rigtig mange kræfter i projektet. Lige fra daglige observationer, kampen for et reservat omkring Leammer, til mediekontakten også da det gik hedest til i sommers.

Heldigvis lader det til at et nyt par er undervejs.

Anders Vedel er fortsat havørne koordinator for DOF-Fyn og arbejder også sammen med ”projekt ørn”. Det ligger i kortene hos Naturstyrelsen Fyn, at vi får et reservat på plads derude omkring Leammer. Men nok ikke tidsnok, så derfor vil det formentligt endnu engang blive nødvendigt med et DOF-Fyn udråbt reservat til at starte på!

Vi har holdt en række café aftener med foredragsholder og tid til en snak fuglefolk imellem bagefter. Det er hyggelige og spændende aftener nede på Naturskolen. Vi fortsætter til næste år.

Vores nye webredaktør Mogens Ribo. Velkommen i dette forum. Mogens vil selv fortælle om arbejdet. Men herfra skal han have med, at det er en flot start, der lover godt for fremtiden på DFW.

Vi har i 2010 deltaget i en del store arrangementer: Havnefestival, Fjordens Dag, Ørnens dag og ”Spontan havørne fremvisning ved fjorden”.

Vi lægger relativt mange kræfter i disse arrangementer. Det kræver meget planlægning, mange materialer til boder eller stande, udstoppede fugle, informative plakater og nu også meget illustrative rovfugle silhuetter. Men det er også den slags arrangementer, der giver os mange nye med-

lemmer. I DOF centralt er det et højt prioriteret område, fordi flere medlemmer betyder øget indflydelse og flere penge til fuglearbejdet. Derfor har vi etableret en Formidlingsgruppe: Børge, Kell Grønborg og Jens Kristian, som kommer med en lille beretning

Vi har været på banen omkring forskellige sager i løbet af året af politisk karakter, én af dem er, at der atter arbejdes på planer om et søsportsstadion på Stigeø.

Det er et emne vi tager meget alvorligt, så der er et tæt samarbejde mellem bestyrelsen, fredningsgruppen og vores repræsentant i Friluftsrådets kredsbestyrelse. Vi har naturligvis meldt klart ud, at det er helt uacceptabelt set med vores øjne. Området er et EU-fuglebeskyttelsesområde og ”må ikke forringes eller forstyrres. Medmindre det er motiveret af bydende nødvendige samfundsmæssige interesser, og at der ikke kan findes nogen alternativ løsning”.

Inden vi går over til beretningerne fra udvalgene skal vi have kåret årets DOF-Fynbo, der i år bliver Søren Gjaldbæk:

Kære Søren

Du har været webmaster på DFW i 2 år. Men det er nok som redaktør af Havrevimpen igennem 11 år, du først og fremmest har skrevet dig ind i DOF-Fyns historie.

At stoppe vores lokalblad samtidig med at du stopper som redaktør. Det siger vel nærmest alt...

Du er svær at komme bagefter, din arv er tung at løfte!

Du er den grå eminence bagved vores medier. Din pen er skarp og humoristisk. Men mest af alt så er din viden om fugle er stor.

Det er som feltornitolog, vi kender dig allerbedst.

Man slår op på Fynwebben og ser, at nu har SG igen været på pletten, da en spændende fugl lagde vejen forbi Fyns Hoved eller Flyvesandet, som er nogle af dine foretrukne lokaliteter. Man tænker. Jeg selv var der for 3 dage siden. Hvorfor er Søren så heldig, han er der altid på de rigtige tidspunkter!!

Men som årene er gået, er der trådt et tydeligt mønster frem i tilfældighederne. Jeg tror det handler om at du er en usædvanlig omhyggelig og dygtig feltornitolog.

Man har i forbindelse med at du nu stopper som redaktør, gjort mig opmærksom på paradokset: at du på den ene side er skarp feltornitolog med hang til hits, og på den anden side har været skaber af meget brede medier som både Havrevimpen og Fynweb, hvor mangfoldige sider af fugleinteressens har udfoldet sig..

Det er indlysende at der nogle modsætninger der. Men jeg tænker også at din skarpe faglighed, dit store feltornitologiske netværk og din entu-

siasme faktisk har været forudsætningerne for at skabe medier med den brede folkelige appel.

At du så har haft interesse og prioriteret arbejdet i DOF-Fyn regi i så mange år.

Det siger vi hermed Søren Gjaldbæk en stor tak for!

Du er blevet en ivrig fotograf. Mange husker sikkert som jeg, din Rødryggede Svale fra Dovnsklint og mange fine fugle fra Fyns Hoved. Derfor er det mit håb, at du fortsat vil bidrage med billeder og lokalpatriotiske obs. på hjemmesiden.

DOF-Fyn takker for din indsats og hædrer dig som årets DOF-Fynbo. (*Heldigvis kan papir ikke rødme – red.*)

Beretninger fra udvalgene

Friluftsråd Fyn Nord

Fyn Nord afholder møde den sidste tirsdag i hver måned, dog undtagen Juli og December.

Det gennemgående emne i 2010 har ikke uventet været vand og natur planerne.

Der har vi delt opgaverne imellem os, og jeg har fået den lidt tvivlsomme ære at være koordinator for Odense Fjord, fordi man mente jeg kendte mest til den, og at det var nødvendigt med en koordinator, da den involverer 3 kommuner. Der er også i året

der er gået kommet gang i en brugergruppe af fjorden.

Og da Friluftsrådet jo er en paraplyorganisation for ca. 90 medlemsforeninger, er der rigtig mange hensyn at tage. Selvfølgelig forsøger man altid at få andres øjne til at fokusere på fuglelivet, men der er ikke uventet en stor og til tider hård kamp fra jægerside. Men så må der tales og snakkes frem til et kompromis som de fleste kan leve med. Sådan er det i et demokratisk samfund.

Ved det årlige repræsentantskabsmøde forsøges altid at afholde et foredrag med aktuelt indhold for så mange som muligt. I forlængelse af den eksplosive tilgang af golfklubber, der lagde beslag på en ikke ringe del af naturarealer, var det naturligt at høre mere om: Hvordan kan alment friluftsliv og golft spille sammen? Sådan lød overskriften. Derfor var årets taler fra Golfunionen, og han afleverede et virkeligt godt og konstruktivt foredrag. De så meget gerne endnu mere samarbejde og ikke mindst at alle skulle have adgang til "deres" natur også, lidt i lighed med Falsterbo, som mange af os kender. Han afleverede også en pointe om mærkværdige regler for anvendelse af sprøjtegift i forhold til arealstørrelsen. Vi har også talt meget om, hvad der skal til, for at medlemsforeningerne finder arbejdet interessant.

Vi har fulgt arbejdet med naturparker meget tæt. Det gælder f.eks. Hindsgavl ved Middelfart, StigeØ samt Tarup Davinde. Så der er delta-

gelse ved en del møder udover den faste aften.

Der har via samarbejde med DN, og Kitesurfer forbundet under SNS lavet aftaler omkring hvilke områder hvor det er i orden at dyrke denne sport, og især hvor den ikke er ønskelig. Arbejdet udført helt i tråd med tidens metoder: Sæt jer ned og tal sammen på tværs af brugergrupper inden det når ret langt i embedsværket. Det gør det nemmere for beslutningstagerne og det sparer en masse tidsforløb.

Vi har et medlem, der sidder med i det nationale studvalg, hvor der også er sat fingeraftryk.

Vi har været involveret i planer om rostadion og motocrossbane, hvor der også har været afholdt forberedende og afklarende møde de pågældende organisationer imellem.

Den naturpolitiske temadag for medlemsorganisationerne var i år henlagt til Romsø. Igen ærgerligt at ikke flere af organisationerne finder det værd at deltage. Hvis ikke bestyrelsen selv ønsker at deltage, kunne man måske forhøre sig blandt medlemmerne. Det er så vigtigt, at vi alle er med i beslutningerne, og jo flere der deltager jo mere input har vi at tage med videre i systemet.

At denne måde at arbejde på er både konstruktiv og givende har vi lige haft en form for bevis på. Odense Kommune inviterede til et møde om ønsker til naturen i kommunen. Vi var lidt søgende om, hvem og hvor mange, der var inviteret. Men det vi-

ste sig, at det kun var Friluftsrådet, hvorfor vi var 3 repræsentanter her fra, der var til møde direkte med planlæggerne. Det var også både givende og konstruktivt, hvor vi fik deres øjne op for flere forhold til anvendelse af naturen, både hvor det var godt og hvor vi ikke fandt det godt.

Sti-udvalgsmanden fik fremlagt sine ønsker til at forbinde de enkelte områder med stier og at synliggøre disse, samt hvad der eventuelt kunne gøres, for at gøre benytterne opmærksom på, hvad der specielt er at se i de enkelte områder. Lige så et ønske om at forbinde Langesøstien med Kanalstien og den nye bro/bevare stige-færgen og bedre udnyttelse af Stigeø for bl.a. skolerne ved at kunne cykle trafikikkert der ud. Endvidere kunne man også forbinde eksisterende stier bedre ud mod SØ og forbinde Tarup-Davinde parken med stisystemet.

Der er lige udsendt referat fra mødet, og alle ønskerne er omhyggeligt refereret og medtaget. Det er ikke noget vi har været vant til her i Odense. Det har tvært imod været meget svært at komme i kontakt med de mennesker. Hvad der lige er sket siden de har foretaget denne kovending, skal jeg ikke kunne sige, men mon ikke besparelser på personalegruppen har fået dem til at indse, at også frivillige kan være kreative og komme med gode ideer. Jeg ved det ikke, som en tidligere statsmand havde for vane at sige. Jeg vil slutte med at opfordre til, at DOF Fyn finder 2 personer, der kan deltage ved årets repræsentantskabs-

møde den 29. marts på Dalum landbrugsskole. Og får jeg navnene, skal jeg personligt tage mig af at sørge for behørig invitation. Der er gratis kaffe og kage samt drikkeelse – hvis det kunne friste nogen!

Børge Langkilde Rasmussen

Atlas III

I 2013 starter det tredje Atlas-projekt, hvor de danske ynglefugle optælles. Styregruppen består af 3 personer. Eske Morthensen, Per D. Sørensen og Henrik K Andersen. Visioner: I 2011 samles styregruppen og planlægger strategier for løsning af Atlas III i DOF-FYNS område. Der hverves kommunekoordinatorer. 2012: Hvervning og uddannelse af nye tællere. Møder med kommunekoordinatorer. 2013: Optællingsarbejdet udføres.

Henrik Kalckar på vegne af Eske Morthensen.

Beretning fra Ekskursionsudvalget

Sidste år blev der proklameret begynderetur som et af vore to nye tiltag. Der blev rapporteret om få deltagere til at begynde med dengang i det alleryderste af 2009, men årets første tur i 2010 viste allerede et pænt opsving i deltagerantallet. Imponerende 12 var mødt op i nordøstenkuling i januar til en Vandstæretur uden Vandstær. Siden kom der nysgerrige til Odense Fjordtur samt skovtur ved Kerteminde, og da først vadefugletrækket var fløjtet i gang, mødte folk

op ved Odense Fjord i så stort et antal, at de måtte deles op, for at fugletårnene kunne rumme dem. Begynderturene var etableret. Faktisk er begrebet todimensionalt, idet der i konceptet også er lagt op til, at folk med lyst til at lede fugleture kan begynde her. Opfordringen er hermed givet videre.

Det andet nye tiltag, der blev nævnt i sidste års beretning, sluttede derimod næsten, før det var begyndt. Fuglepigerne var kommet på banen – også på Fyn. Der blev afholdt en tur på Nordfyn, og det var det. Det skyldtes dog hændelser, der ikke havde grund i den fynske muld, idet Fuglepigerne pludselig blev nedlagt fra centralt hold, da landsledersken slap tøjlerne, og ingen havde lyst til at tage over. Her skal der også lyde en opfordring fra Ekskursionsudvalget. Har nogen kvinde lyst til at genoptage de hedengangne tuseture, skal de være velkomne.

Der blev også lavet kavalkadeture som de fire ture for at følge forårets gang i Sortemosen. Det skal vi ikke tage æren for, men er der folk i DOF Fyn, som sidder og gemmer på lignende ideer, er det bare at komme ud af busken og henvende sig til os. Vi vil også gerne fungere som koordinationsudvalg af ture, hvis det skal være. Det her skal altså ikke tages som udtryk for metaltræthed i udvalget. Der blev da også i alt afholdt 15 ture i vores regi i det forgangne år. Flere var velafprøvede, mens steder som Vejstrup Å, Vest Stadil Fjord og Nør-

reballe Nor ikke har været på programmet i rum tid.

Ideen med at tage bestik af vejret og så lade naturen vise vejen blev i 2010 forsøgt også uden for den vanlige januar-langtur, idet både en forårstræktur i marts og en efterårstur i september ledte folk ud i det blå – og de kom så vidt vides da godt hjem igen. Det kan være vanskeligt at gennemføre ture til Sjælland, selv om det altså er andet end stenbro, men springer man den berygtede ø over, ser der ud til at være potentiale for at få deltagere med på spændende oplevelser. Det lykkedes således at etablere en 4-dages påsketur helt til Mellemsverige i to fyldte personbiler. Det gav bl.a. Slagugle, Lapugle, 4-5 Spurveugler, Tretået Spætte, 9500 Traner, 10 Ur-fuglehanner og Los – i ørene!

Michael Mosebo Jensen

Beretning fra Havrevimpen

Havrevimpen udkom som sædvanligt med fire numre, hvoraf det ene var årsrapporten for 2009. Antallet af abonnenter faldt til ca. 150. Som vanligt har der været mange, som har bidraget med artikler til bladet og der var også god hjælp med at få bearbejdet de mange data, som indgik i årsrapporten – stor tak for det. Bladet redaktør gennem de sidste 12 år – undertegnede – ønskede at bruge kræfterne på andre opgaver – det er tårods megen støtte et stort arbejde at lave bladet. Da det ikke viste sig muligt at finde en afløser har bestyrelsen valgt

at standse udgivelsen af bladet, der derfor udkommer for sidste gang i denne omgang, med nummer 1, 2011.

Søren Gjaldbæk

Beretning fra DOF-Fyn-web

Året startede ret turbulent, i det vores udbyder havde meget svært ved at få det tekniske til at fungere for nu at formulere det i den blide udgave. Det betød, at hjemmesiden var nede i ca. halvanden måned, i den forbindelse kom e-mails til DOF-Fyn heller ikke frem. Konklusionen på det meget utilfredsstillende forløb blev, at vi skiftede udbyder, og vi er nu hostet af en stor og tilsyneladende stabil udbyder, i det der ikke har været et eneste teknisk problem med hjemmesiden efter skiftet. Martin Rytter hjalp med det tekniske i forbindelse med flytningen. Den daglige drift har været stort set problemfri – der har været en passende trafik af indlæg, der naturligvis gerne må intensiveres – og folk har bidraget med observationer til vores database. Det er fortsat opfattelsen fra DOF-Fyn-webs side, at den daglige formidling af de mest spændende, aktuelle observationer er webbens nerve. Vi skal derfor opfordre alle til fortsat at bidrage med observationer. Sidst på året skiftede DOF-Fyn-web webmaster, den tidligere ønskede at bruge sin tid på andre opgaver. Ny webmaster blev Mogens Ribo Petersen.

Søren Gjaldbæk

Caretakerprojektet

Status: Caretakerprojektet blev søsat i 2003 og løber frem til 2013. Fyn er involveret med 10 IBA'er (IBA=Important Bird Area).

9 IBA'er er dækket med lokalitetsansvarlige og observatører fra DOF-Fyn.

1 IBA (Bøjden Nor) "bliver nurset" af Fugleværnsfonden.

DOF-FYN deltager i de anvisninger der gives for optællinger af arter/artsgrupper fra Projektledelsen (Fuglenes Hus).

Fremtiden: Der vil blive udarbejdet en opdateret, faglig publikation om status og udviklingstendenser i fuglelivet på Danmarks IBA'er til offentliggørelse i 2013 – både i trykt format såvel som elektronisk.

DOF's hovedbestyrelse arbejder lige nu på, om Caretakerprojektet skal videreføres i én eller anden form efter ophøret af fondsbevillingen i 2013. Økonomi er jo også her en altafgørende, i hvert fald, meget afgørende faktor.

Projektets årsmøde:

5-6 Marts 2011 på Skærbæk Fritidscenter.

Opfordring: Alle lokalitetsansvarlige (i samarbejde med observatører) gør, hvad der er muligt, for at efterleve de opfordringer der er blevet givet fra centralt hold, dvs. fra Fuglenes hus.

Fredningsgruppen

Fredningsgruppen har behandlet en del emner i løbet af året, hvor vi dels har meddelt os direkte til de relevante parter og myndigheder og dels rådgivet bestyrelsen.

Ud over at udveksle talrige e-mails har Fredningsudvalget holdt 4 møder, heraf et hos Søren Bøgelund på Langeland, hvor vi identificerede 31 mulige vådområder på Langeland, som blev meddelt Langeland Kommune til revisionen af kommuneplanen.

Fredningsudvalget har kommenteret en Helhedsplan for Tarup-Davinde området, der lagde op til en "tivolisering" af hele området med stier rundt om alle søer og bro til øen med hættemågekolonien. Udvalget fremsendte kommentarer, hvor fuglene kunne få nogle fredlige områder og overdrevne kunne bevares samtidigt med, at der stadig bliver adgang til områderne og mulighed for aktiviteter. Kommentarerne er blevet godt modtaget og vil blive indarbejdet i planen.

Odense Havns udvidelse af Lindø-Terminalen vil betyde yderligere opfyldning af op til 60 ha af Odense Fjord. Udvalget har lavet et indlæg med emner, der skal behandles af den VVM-analyse, der skal gennemføres inden udvidelsen. Det væsentlige spørgsmål er, om udvidelsen overhovedet er påkrævet, da det er usandsynligt, at der skal bygges tunnelelementer til Femernforbindelsen i Odense Fjord.

Odense Fjord er også truet fra anden side, idet en "Initiativgruppe" har genoptaget forslaget til et rostadion ved Stige Ø i Natura 2000 området. For at sikre, at politikerne ikke kan liste et rostadion igennem som et "samfundsnødvendigt anlæg", har Fredningsudvalget efter nogen diskussion anbefalet DOF at foreslå en alternativ placering i Seden Inddæmmede Strand nord for den nye losseplads. Bassinet på 2200 m x 125 m kan udgraves her for lavere anlægsomkostninger end i Fjorden, men der skal købes landbrusjord i stedet for at anvende "gratis" Natura 2000 arealer. Hvis der kan anvises en alternativ placering, må der ikke gives dispensation til anlæg i Natura 2000.

En Motocrossbane har også været en trussel mod naturen på Fyn i mange år. Nu er det foreslået at placere den i Område 8 i Tarup-Davinde, nærmest motorvejen til Svendborg. Grusgravningen i dette område er ikke påbegyndt endnu, men Fredningsudvalget har anbefalet at acceptere denne placering for at holde banen væk fra naturområderne.

Fredningsudvalget har svaret positivt på en høring om en udvidelse af Habitatområdet Odense Å med de nye vådområder ved Nr. Broby – Lundegård. Vi har desuden anbefalet, at der organiseres græsningsslag til pleje af engarealerne.

En plan for udnyttelse af de tidligere jordbassiner ved Assens er kommenteret på samme måde som Helhedsplanen, således at nogle area-

ler og søer friholdes for stier og aktiviteter, så der fortsat er plads til natur og fugle.

Vi har givet input til et hørings-svar til en tilladelse til muslingeskrab i Lillebælt på vanddybder over 6 m og uden for stenrev. Vi har anbefalet, at fartøjerne kontrolleres med GPS-udstyr for at kunne sikre, at der ikke skrubes på de forbudte arealer.

Op til Jul gik det op for os, at Odense Kommune havde købt Stige Ø Nord og genindført jagten på området, efter at Odense Havn for to år siden havde opsagt aftalen med Midt-fyns Jagtforening. Kurt Due fik hurtigt sendt et læserbrev til avisen for DN. Fredningsudvalget har skrevet til kommunens Kultur- og Miljøudvalg og beskrevet, hvordan engene på Stige Ø Nord kunne blive stedet, hvor byens borgere kunne se tillidsfulde gæs og ænder på engene, hvis området blev jagtfrit. Genindførelse af jagt burde have været forelagt det grønne Råd. Vi har fået svar tilbage, at spørgsmålet om jagt på Stige Ø Nord nu er på dagsordenen ved udvalgets næste møde, så beslutningen om jagt på arealet i hvert fald bliver genstand for en politisk behandling.

Rådmanden Jan Boye har tidligere udtalt sig mod jagten, som vist nok er borgmesterens egen beslutning.

I 2011 har fredningsudvalget sammen med DN og Friluftsrådet lavet et alternativt forslag til et 80 ha naturområde i Tårup Strand, som Kerteminde Kommune har lagt et skitseforslag frem til. Vores forslag

med en alternativt afvanding, der muliggør 50 ha våde og vinteroversvømmede enge, som de kan ses på Johannes Larsens og Fritz Sybergs malerier, blev godt modtaget af deltagerne på et møde med kommunen d. 20. januar. Vi tror på at, fuglene får de 50 ha, hvor det vil være muligt at se og formidle om fuglelivet, mens de øvrige 30 ha får flere aktiviteter for børn og borgere.

2011 fortsætter med en gennemgang af naturplanerne, der skal kommenteres inden d. 6. april. Det er en kæmpe opgave og alle input til Fredningsudvalget modtages med tak.

I årets løb har Finn Eriksen og Anders Vedel valgt at udtræde af udvalget. Børge Rasmussen og Niels Andersen er indtrådt i stedet. Udvalgets øvrige medlemmer er Kurt Due Johansen og Henrik Mørup-Petersen.

Henrik Mørup-Petersen

Ørnens Dag 2010

Ørnens Dag i 2010 blev afholdt den 7. marts mellem kl. 10 og 14.

Ørnegruppen havde i lighed med tidligere år planlagt arrangementet til Brændegård sø. Som man jo nok husker, var vinteren i 2010 også usædvanlig lang og hård med store sne-mængder der vanskeliggjorde færdselen ikke mindst på Sydfyn. Sammenholdt med det forhold, at ørnene dernede var fraflyttet den tidligere rede ved Arreskov Sø og havde slået sig ned ganske tæt ved Brændegård, gjorde at vi valgte at aflyse Ørnens

Dag ved Brændegård Sø. Vi var lidt bange for, om det store fremmøde tæt ved det nye redested så tidligt på foråret muligvis kunne forstyrre fuglene. Vi valgte derfor at lægge dagen ved Odense Fjord, hvor der vinteren igennem havde været meget fine muligheder for at se ørnene, som holdt til der, og som hyppigt var at finde ved det isfrie område ved udmundingen af Odense Å.

Vi havde lejet et godt lokale i Odense kajakklub hvor der kunne købes kaffe, te og kage, og her fremvises et flot diasshow med fotografier af ørne taget af Erik Thomsen og Tom Villestofte.

Herudover havde vi arrangeret at Aage Kabelgaard fra naturbutikken var til stede og fremviste kikkerter og teleskoper samt andre ting fra Naturbutikken.

Vi anslår at der dagen igennem kom ca. 150 mennesker, og der var ørn at se, omend det var på lidt lang afstand. Størstedelen af de besøgende lagde vejen om kajakklubbens lokaler og nød godt af varmen, kaffen, de fine billeder og de udstillede kikkerter.

Antallet af besøgende var kun ca. det halve af, hvad der har været de andre år ved Brændegård. Det kan skyldes det lidt hårde vejr, men også at der ikke lang tid før havde været et velbesøgt og pressemæssigt flot dækket ørnearrangement ved fjorden.

I 2011 afholdes Ørnens Dag den 20. februar, og vi er atter rykket til Brændegård Sø, ligesom der vil blive

holdt et arrangement på Sydlangeland.

Kell Grønberg

Årsberetning 2010 fra ”grøn koordinator”

Denne årsberetning er den 4. årsberetning, som jeg – som bestyrelsens koordinator for DOF Fyns kommunerepræsentanter i de ti fynske kommuners grønne råd – aflægger.

Gruppen af kommunerepræsentanter har i alle åre stort set været den samme, så der er tale om medlemmer, der efterhånden har god erfaring med de sager, der behandles i rådet – og ikke mindst erfaring i de samarbejds mekanismer og procedurer, der gælder for et rådgivende forum med repræsentation af politikere, embedsmænd og repræsentanter for flere organisationer og foreninger med meget forskellige holdninger til både brugen og beskyttelsen af naturen.

Det er mit indtryk, at arbejdet i de fleste kommuner forløber fornuftigt, og i det forgangne år blev der endelig taget hul på regeringens udspil til nye vand- og naturplaner (Natura 2000 planer), der blev udsendt til høring den 4. oktober. Gennemførelsen af naturmålene er en hård kamp og en langsigtet proces, og desværre er det er i den politiske ”grøn vækst-aftale” kun lagt til grund, at indsatsen i den første planperiode frem til 2015 skal standse tilbagegangen for arter og naturtyper i de udpegede Natura 2000-

områder. Egentlige forbedringer er der ikke lagt op til i denne omgang.

Generelt kan det siges, at den aktuelle økonomiske krise i både staten og kommunerne naturligvis lægger en dæmper på nye naturpolitiske tiltag. Gruppen af kommunerepræsentanter har ikke i 2010 været indkaldt til "et årligt møde". Fra bestyrelsen og koordinators side har der i stedet været arbejdet aktivt på etablering af et naturpolitisk kursus - finansieret af og afviklet med medarbejdere fra vores hovedforening.

Kurset, der altså havde kommunerepræsentanter som en del af sin målgruppe, blev afviklet lørdag den 21. august på Brogården i Strib som et regionalt kursus, der også dækkede tre af DOF's lokalkredse i det sydlige Jylland. Undervisere var Knud Flensted og Anja Ebenhardt fra Fuglenes

Hus, og dagens program blev indledt med en gennemgang af DOF's naturpolitiske arbejde, natursyn og sigtelinjer, og efterfølgende var temaet: "Hvordan gør DOF en naturpolitisk forskel lokalt - i forhold til bl.a. kommuner, skovdistrikter, Miljøministeriet, landbruget, jægere og lods ejere." Fra Fyn deltog foruden undertegnede i alt 5 kommunerepræsentanter.

Finn Eriksen, der repræsenterer DOF Fyn i Assens Kommune, har beklageligvis ønsket at trække sig som kommunerepræsentant, så der skal snarest i det nye år findes en ny, god mand eller kvinde, der kan tage over på denne vigtige opgave.

Ivan Sejer Beck

Referat af generalforsamlingen 3. februar 2010

Af Michael Mosebo Jensen

Kun 24 medlemmer havde fundet vej til årets generalforsamling på Risingskolen, Odense torsdag den 3. februar. Formand Henrik Kalckar bød forsamlingen velkommen og foreslog Anders Myrtue som dirigent, hvilket blev vel modtaget. Dennes første gerning var at erklære generalforsamlingen for lovlig indkaldt. Herefter gik vi over til aflæggelse af bestyrelsens beretning af Henrik Kalckar og diverse udvalgsrepræsentanter. Ind i mel-

lem holdt formanden en hyldesttale for Søren Gjaldbæk, Årets DOF-Fynbo. Han blev hædret som afgangende webmaster for vores hjemmeside og ikke mindst efter 11 år i spidsen for vores meget populære lokalblad Havrevimpen, som af samme grund går ind, efter sidste nummer udkommer her i april. Søren Gjaldbæk blev udstyret med en boggave og en T-shirt fra Naturbutikken. Der var ros fra salen til vores nye tiltag med café-

aftener med en opfordring til at invitere nye medlemmer med. Et nyt medlem brugte dette som stikord til at fortælle, at han havde været på 3 ture og følte sig vel modtaget. Da beretningen berørte vores kommunerepresentation, kom det for en dag, at jægere var generelt overrepræsenterede i disse råd i forhold til andre naturinteresser. Beretningen blev godkendt.

Regnskabet

Kasserer Kirsten Lund redegjorde for regnskabet for 2010. Det blev godkendt uden spørgsmål fra salen.

Budgettet

Kirsten Lund fremlagde et budget, der varslede et underskud på kr. 21.411. Også det blev taget til efterretning.

Valg

På valg til bestyrelsen var Henrik Kalckar, Kirsten Lund, Søren Bøgelund og Michael Mosebo Jensen. Alle blev genvalgt.

3 suppleanter var også på valg. I prioriteret rækkefølge var opstillet Eske Mortensen, Henrik Kingo Andersen og Henrik Mørup-Petersen. De blev alle valgt.

Aage Wichmann blev genvalgt som revisor og Kurt Due Johansen som revisorsuppleant.

Forslag fra medlemmer

Der var ikke indkommet nogen forslag.

Eventuelt

Som en pendant til overrepræsentationen af jægere, som tidligere nævnt, fortalte Børge Rasmussen, at han som eneste ikke-jæger i Friluftsrådet var blevet selvskrevet til at sidde i hjortevildtgruppen.

Efter generalforsamlingen og en forfriskning berettede en veloplagt Niels Andersen om forløbet med at skrive sin bog Fugle og Natur ved Svendborg, samtidig med at han slog et slag for værdien af at vedblive at kæmpe for at bevare og genskabe naturen.

Side (ca.) 9-ornitologen

Tekst og foto: Anders Skriver Myrtue

Søren Gjaldbæk

Havrevimpens læsere (AMY) har med omhu valgt den sidste ornitolog som skal portrætteres på side ni. En mand, som nidkært har tjent foreningen ved bl.a. siden 1999 at bruge mere end 50 dage om året på at redigere og skrive lokalforeningens blad, må der være noget interessant ved.

Søren er født i København. Hans far er læge og moderen socialrådgiver. Han flyttede som otteårig til Odense. Søren taler stadig københavnsk, hvad der sikkert narrer mange. Han er gift og har fire voksne børn. Søren er cand. Scient. i matematik og fysik og lektor ved Nordfyns Gymnasium. Denne ansættelse giver særdeles fleksible arbejdstider: opgaver kan jo godt rettes om aftenen og natten, og det har åbnet for mange ture efter sjældne fugle i Danmark.

Ikke-matematikere har måske en tendens til at betragte matematikere som lettere nørdede, men Søren Gjaldbæk modsiger dette stereotype billede ved at have et bredt felt af interesser som dyrkes med stor nidkærhed og dygtighed: bridge på højt niveau og en aktiv musikalitet spiller en stor rolle i hans liv. Der spilles guitar - af og til i et band - og Søren har personligt en hang til amerikansk rhythm'n blues som f.eks. spillet af Little Feat. Hertil kommer ferie-

fritidslæsningen af speciallitteratur om talteori! (for sjov altså!)

Med sin høje alder (næsten 58 år) har Søren erhvervet sig det udbredte, berettigede, kritiske syn på den moderne civilisation. Ikke mindst ungdommen ses på med skepsis. De ved ingenting og vil ingenting. (længere). Det samme standpunkt indtog Sokrates i det 5. århundrede f.v.t., og interviewerens (55 år, mand) er helt på bølgelængde. Søren har taget skridtet fuldt ud og dannet en forening af 'Strukturelt Sure Mænd'. Foreningen optager også kvinder. Man diskriminerer jo ikke. Intervieweren konstaterer, at Søren udmærket kan være sur og have et glimt i øjet på samme tid.

Du blev medlem af DOF i 1987. Kom du sent i gang med at se fugle? "Både og," svarer Søren. "Både min bedstefar og min far var fugleinteresserede, så det kommer ikke noget fremmed sted fra, men der var mange andre ting på dagsordenen indtil ca. 1990". Da begyndte en række givtige fugleture til Sønderjylland sammen med Bjørn Kristoffersen, som han kendte fra bridgespillet. Sønderjyllands mange gode fuglelokaliteter er oversete, kommer det frem i sammenhængen. I 1996 indledtes et makkerskab med Michael Mosebo i Skagen.

Siden blev Skagen noget uinteressant, overcrowded som den er, og Fyn er nu det foretrukne observationsrevir, når der ikke lige holdes ferie i Blåvand-området eller der er tale om nye DK-arter. Søren gør meget ud af bl.a. Fyns Hoved, hvor der ikke er mange som bedriver systematiske trækobs. Et kik i DOF-Fyn-basen under SG-obs. vidner om at han ikke kikker forgæves deroppe. Der er fx set Almindelig Skråpe, Sodfarvet Skråpe, Rødstrubet Piber, Sortgrå Ryle, Lille Kjove, Lunde, Kongeederfugl og Markpiber. Vedholdenhed betaler sig. Sørens obs. fra Fyns Hoved fylder fem sider i basen. Havfugle- og trækobs. har høj prioritet, men man får ikke Søren til at sige, at han har egentlige præferencer i sit kikkeri. Blot det virker afstressende og fredeligt, er det ok. Af samme årsag er det også vanskeligt at afæske ham et svar på hvilken fugl der hidtil har været den bedste obs. En Fuglekongesanger på Campingpladsen ved Flyvesandet. En Kongeederfugl ved Horseklint. Måske en Rødrygget Svale ved Dovnsklint. En Damklire eller en Hvidnæbbet Lom fra Tryggelev da? Måske. Noget af det, Søren lægger en del vægt på, er selv at have fundet fuglen. At det er en såkaldt ædelart. Intervieweren overvejer om det måske er med et at de træk der adskiller seriøse fuglekikkere fra 'dudes' (AMY), som godt kan lade sig nøje at se fugle andre har fundet. Det går igen i Sørens fugleinteresse, at han ikke er til store grupper. Det er ham

selv og evt. en enkelt særligt tilpasset kammerat. Man har jo individuelle vaner i sit kikkeri.

Søren bruger mest DOF-Fynbasen, som er et godt informationsmedium, og i mindre grad DOF-basen, som foregiver at være af videnskabeligt tilsnit, men ikke er det. Systematikken i DOFbasen er ikke i orden, mener han. I det hele taget er Søren mere til Fyn end DK og mere til DK end udlandet. Af DOF-Fynbasen fremgår, at han er langt fremme i konkurrencerne vedrørende flest sete arter, årsarter osv. Men man finder ikke Sørens data på f.eks. Netfugl, som jo er fuglenørdernes foretrukne mødested. Her kan man se hvem der har set hvad hvornår og hvor mange arter man har set. Med 400 danske arter ville Søren ligge meget højt også i den danske konkurrence, men det har ikke interesse. Kikker man ud over landets grænser, viser det sig, at Søren heller ikke figurerer blandt de som har set mange fugle her. Faktisk er Søren ikke særligt aktiv fuglekikker når han er i udlandet. Så ville det blive 'for meget', stressende og gå ud over familiens fælles ture. For at undgå stress, abonnerer Søren heller ikke på DOF-call, men forlader sig på andre informationskanaler.

I de senere år har Søren været meget aktivt fotograferende i felten. Det er blevet til talrige fremragende billeder hvoraf mange kan ses i DOF-Fynbasens galleri. I hjemmet har han også sit eget lille galleri eller 'trofæ-

væg' i arbejdsværelset. Den rummer egne fotos og andres fotos af fugle, Søren har set samt andet. F.eks. fine tegninger som børnene lavet af fugle og natur. Søren glæder sig ved dem. Han er et familiemenneske, ser man. Mange af tegningerne blev bragt i Havrevimpen i de første år efter 1999, hvor arbejdet med bladet var lidt at et familieprojekt.

Med bladet er det slut nu. Hvad skal tiden (de mere end 50 dage pr. år) bruges til? At se på fugle kommer det prompte.

Der skal lyde en stor tak til Søren for en kæmpeindsats for foreningen igennem 12 år.

På væggen kan man blandt andet se Brilleterne, Thayersmåge og Grøn Biæder.

Rågen er Svendborgs signaturfugl

Af Niels Andersen

Jeg har tidligere skrevet her i Havrevimpfen om mine optællinger af Svendborgs råger, optællinger jeg stadig udfører, og som her i 2011 vil blive foretaget for 9. år i træk.

Optælling af Svendborgs råger

Mine optællinger går i al enkelhed ud på omkring månedsskiftet marts/april at besøge alle de rågekolonier jeg kender, tælle rederne op, notere ned

hvilke træer, der er anvendt og fordelingen af rederne i træerne.

Jeg vandrer kort sagt gennem kolonierne med notesblokken fremme og skriver op efterhånden som jeg passerer, fx B3, B1, B4, E2, som betyder 3, 1 og 4 reder i tre bøgetræer og 2 reder i et egetræ. Tilbage fra ruten, tælles sammen og det vel efterhånden kendte skema udfyldes. Se næste side.

Rågen er let genkendelig med det nøgne ansigt og den blåsorte fjerdragt. Foto: Erik Thomsen.

Kommunalsammenlægningen pr 1. januar 2007 gav anledning til overvejelser om, hvorvidt arbejdet skulle udvides til også at gælde for de nedlagte Egebjerg og Gudme kommuner, som jo måtte ind under Svendborg. Jeg valgte at fortsætte mine optællinger i det område, der nu kan betegnes

som Gammel Svendborg Kommune. Det skete dels ud fra et ønske om at kunne sammenligne tallene fremover, dels for ikke at udbrede indsatsen yderligere, da området jo med et slag blev mere end dobbelt så stort, fra 173 km² til 417 km².

	Lokalitet	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Pavevænge, Lehnskov	12	5	8	8	3	20	5
2	Svendborg Storcenter bag Nybolig	2	7	5	3	0	0	0
3	Aldersro, Vandværksvej	11	14	11	9	11	12	37
4	Christiansmindeskoven	57	49	97	77	79	54	63
5	Hallindskov	131	97	121	121	148	162	136
6	Rubjerg Skov vest	158	131	165	157	153	203	186
7	Rubjerg Skov øst	27	22	31	33	25	35	40
8	Tyveskoven	32	32	42	42	30	17	4
9	Tankefuld	174	188	204	203	207	229	210
10	Politistationen, Tvedvej	76	62	71	57	43	48	33
11	Holbølsminde og Christianshøj	41	47	54	55	47	62	74
12	Rottefældeskoven, Tvedvej øst	54	54	74	71	89	84	87
13	Rottefældeskoven, Tvedvej vest	20	28	47	62	79	69	53
14	Store Byhave vest	30	26	45	31	40	73	90
15	Store Byhave øst	39	34	24	15	3	0	4
16	Skovsbo	30	29	39	50	33	43	63
17	Smørmoseskov, Thurø	62	91	106	121	135	181	113
18	Åbyskov/Vængemose syd	108	40	110	94	92	140	110
19	Åbskov/Vænge-mose nord	28	34	30	22	20	13	8
	Lokalitet	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
20	Kohave ved Troense	52	62	38	35	37	28	12
21	Horseskov	35	20	21	19	19	23	15
	I alt	1176	1072	1376	1264	1293	1364	1300
22	Byparken		1	0	1	5	8	10

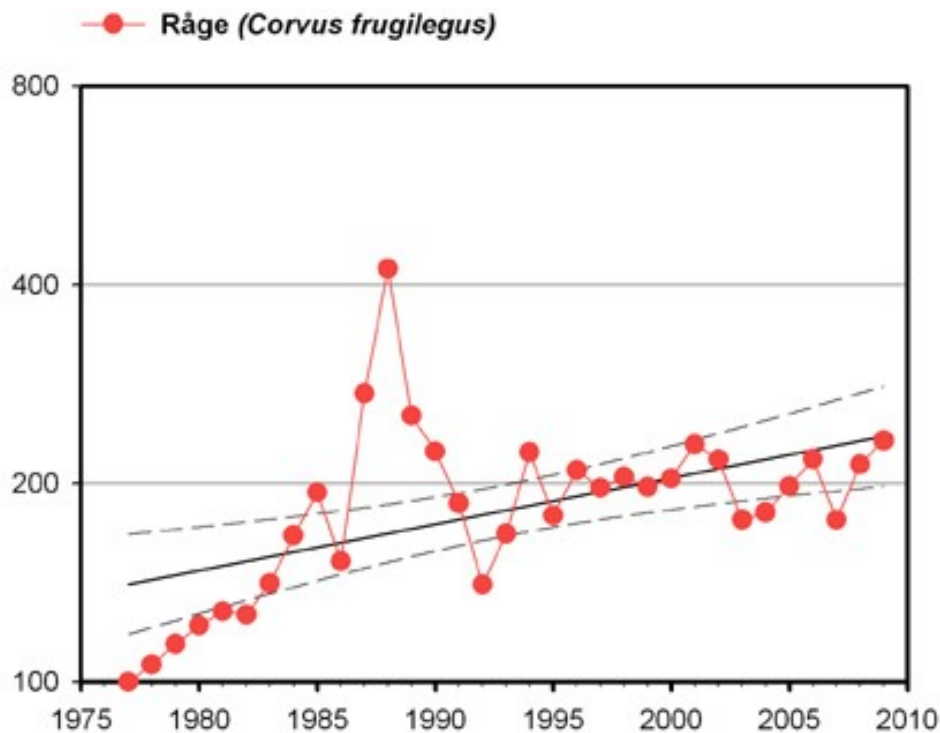
23	Tipsgården, Helle- gårdsvej		2	0	4	3	0	0
24	Østerskov, Thurø			16	13	6	4	0
25	. Byhavevej ved Kob- berbækken			5	8	11	42	48
26	Broerne, Skovsbovej				2	22	0	0
27	Fruerskovvej ved nr. 33				5	9	8	3
28	Almosegård, Dalmose- vej					16	0	0
29	Neergårdsmindesko- ven, Thurø					15	14	0
30	Voldgade, P-plads						1	1
31	Ryttervej ved nr. 66						1	0
32	Gyldenbjergsvej ved Vestre Skole						1	1
33	Egensevej ved nr. 3							1
	I alt	1176	1075	1397	1318	1380	1443	1364

Bestand og bestandsudvikling i Svendborg 2004-2010, antal reder.

Bestand og bestandsudvikling i Danmark

Rågen er ikke en fugl, der nyder særlig stor opmærksomhed blandt fuglefolk. Alene det faktum, at det er mere end 30 år siden fuglene blev skrevet i mandtal (publiceret i DOFT 74, 1980: Bestandsopgørelse af Rågen af S.E. Jensen) sammenholdt med, at ingen tog handsken op i andre fynske kommuner efter mine artikler i Havrevimpen.

Efter en kraftig tilbagegang i perioden 1925-1978 fra omkring 100.000 par til under det halve, især grundet bekæmpelse og jagt på ungerne, der kan spises, gik bestanden atter frem i løbet af 80'erne og kulminerede omkring 1990. Siden da har bestanden stabiliseret sig og ifølge Fuglenes Danmark er niveauet i 1993-1996 vurderet til at være 40-50.000 par, her har det formentlig holdt sig siden.

Bestand og bestandsudvikling i Europa

For at gøre billedet fuldstændigt, bevæger jeg mig fra Svendborg, over Danmark og videre til Europa og endda til hele verden. I det meste af Europa er rågen en udbredt fugleart. I alt formodes den europæiske ynglebestand at være på et sted mellem 10 og 18 mio. par, hvilket svarer til mellem 30 og 54 mio. individer. Bestanden steg mellem 1970 og 1990 og selvom der var tale om tilbagegang i enkelte lande i tiåret efter, er de fleste populationer stabile og i fremgang. Se tabellen på næste side fra BirdLife International 2004.

Bestanden i verden

Rågen har sin hovedudbredelse øst for os, gennem Rusland (hvor bestanden formodes at være på 5-10 mio. par) og Kina og det formodes, at Eu-

ropas bestande udgør 25-49 % af den samlede bestand, så et forsigtigt gæt på verdensbestanden bevæger sig mellem 60 mio. og 220 mio. voksne individer, selvom dette selvfølgelig er forbundet med stor usikkerhed, kilde: BirdLife International 2011.

Vi mangler tal fra hele Fyn

Jeg vil opfordre til at komme i gang derude i felten. Rågen er en spændende fugl at følge, ved optællings-tidspunktet er der ikke særlig felt-travlt i forvejen, men foråret har net-op holdt sit indtog med mange svulmende sidegevinstoplevelser til følge. Det er her jeg ser de første anemoner, hører den første gransanger osv. Samtidig er det en overkommelig og meningsfuld beskæftigelse, hvor der stadig kan tilvejebringes ny viden.

Land	Ynglebestandens størrelse i par	Vurderingsår
Armenien	6.500-15.000	2000-2002
Aserbajdsjan	5.000-50.000	1996-2000
Belgien	15.000-20.000	1995-2002
Bosnien/Herzegovina	2.500-10.000	1990-2000
Bulgarien	5.000-8.000	1996-2002
Danmark	40.000-50.000	2000
Estland	5.000-10.000	1998
Finland	1.000-1.200	1998-2002
Frankrig	200.000-800.000	1998-2002
Georgien	+	2003
Grækenland	500-2.000	1995-2000
Holland	60.000-64.000	1998-2000
Hviderusland	600.000-800.000	1997-2002
Irland	250000-500000	1988-1991
Kroatien	5.000-6.000	2002
Letland	7.000-9.000	1998-2000
Litauen	80.000-100.000	1999-2001
Luxemborg	3.500-4.000	2000-2002
Makedonien	2.000-5.000	1990-2000
Moldova	120.000-150.000	1990-2000
Norge	500-1.000	1990-2003
Polen	150.000-200.000	2001-2002
Rumænien	350.000-420.000	1990-2002
Rusland	5.000.000-10.000.000	1990-2000
Serbien/Montenegro	40.000-80.000	1990-2002
Slovakiet	10.000-17.000	1980-1999
Spanien	2.100	1998-2002
Sverige	35.000-40.000	1999-2000
Schweiz	1.000-1.600	1998-2002
Storbritannien	1.200.000-1.430.000	1996
Tjekkiet	3.000-4.000	2000
Tyrkiet	300.000-600.000	2001
Tyskland	54.000-64.000	1995-1999
Ukraine	1.500.000-2.200.000	1990-2000
Ungarn	30.000-35.000	1990-1993
Østrig	800-1.000	1998-2002
I alt	10.000.000-18.000.000	

Europas råger.

Vi kender antallet af rågerne i Svendborg, Danmark, Europa, ja sågar i hele verden, men hvor mange er der egentlig på Fyn? Foto: Bent Staugaard.

Jægere og irritable naboer skal altså ikke have lov til at sætte dagsordenen, mere om det senere, men tænk sig, om man kunne få tegnet et udbredelseskort for hele Fyn og få det flere år i træk, for disse optællinger er stærkt vanedannende. Jeg vil her gerne tilbyde at koordinere indsatsen og forestå papirarbejdet efterfølgende.

Rågen er under beskydning.

Selvom rågen har været inde i en stabil eller positiv bestandsudvikling i de sidste årtier, er dette ikke kun en solstrålehistorie. Arten er ikke vellidt, den optræder massivt, støjende og ofte i menneskers nærhed. Og det i en

sådan grad, at jægerne beredvilligt hjælper til med at regulere bestanden.. Rågen figurerer ikke i jagtloven (som i virkeligheden hedder Lov om jagt og vildtforvaltning). Alligevel nedlægges omkring 100.000 råger hvert år. Det hænger sammen på den måde, at der i et tillæg til jagtloven, bekendtgørelsen om vildtskader, gives dispensation til at skyde, eller regulere som det hedder, rågeunger i en måneds tid hvert forår. På den måde er fuglen altså den slags undtagelse, der gør op med det knæsatte princip om, at i yngletiden har vildtet fred. Det hedder således allerede i jagtlovens § 1, kapitel 1 Formål m.v.

§ 1. Lovens formål er at sikre arts- og individrige vildtbestande og skabe grundlag for en bæredygtig forvaltning heraf ved

- 1) at beskytte vildtet, særlig i yngletiden...

I bekendtgørelsen om vildtskader har Rågen fået sin egen paragraf:

Råge

§ 13. Skov- og Naturstyrelsen kan give tilladelse til at råge, der optræder i større flokke på ikke høstede og nysåede marker, må reguleres i perioden 1. juli - 30. september.

Stk. 2. Skov- og Naturstyrelsen kan give tilladelse til at råge i rågekolonier må reguleres inden redebygning og æglægning, samt til at rågeunger i rågekolonier må reguleres uden for reden i perioden 1. maj - 15. juni.

Stk. 3. Skov- og Naturstyrelsen kan give tilladelse til regulering af rågeunger på ikke høstede marker i perioden 1. maj til 30. juni.

Stk. 4. Skov- og Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at der ved reguleringen efter stk. 2, kan anvendes salonrifler, der kan indeholde mere end 2 patroner, herunder halvautomatiske salonrifler.

Denne praksis er måske nok i det store perspektiv af mindre betydning for bestandsudviklingen, men er tvivlsom ud fra en moralsk vurdering. Beskydningen - og dermed forstyrrelsen - foregår i maj/juni når ungerne er i færd med at forlade reden, de kravler

ud i trækronen ofte højt til vejrs, og her bliver de så ofre for jægernes salonriffelskud. Hvad der anskydes, kan man kun gisne om, for ungerne kan jo hurtigt søge tilbage til redens beskyttende skjul. Færdslen i skoven med skydevåben er umiddelbar forkastelig i kommunens og dermed vores allesammens skovarealer.

I Svendborg har Thurø Jagtforening og senest også Gudbjerg Jagtforening haft opgaven, som vist nok skal have fornyet tilladelsen hvert år. Normalt nedlægges der 175-250 unger pr. år, men i 2010 blev der med den intensiverede indsats skudt 450 rågeunger. En praksis politikerne ønsker skal fortsætte.

I 2010 blev presset fra ”rågeplagede” naboer imidlertid så stort, at man søgte - og fik - dispensation til også at forfølge og bekæmpe de voksne råger. Og landede derfor efter min mening i en endnu større moralsk forkastelig situation, nemlig at skyde potentielle forældrefugle til endnu føde- og omsorgsafhængige unger.

I 2010 tog beboerne nær Musefældeskoven (=Caroline Amalielund, det jeg kalder Rottefældeskoven, Tvedvej vest) sagen i egen hånd. Man fik lagt så meget pres på kommunen for at få intensiveret forfølgelsen, at kommunen følte sig kaldet til at ansøge om dispensation til bekæmpelse af voksne fugle efter Bekendtgørelse om vildtskader, hvor det hedder i § 2:

§ 2. Vildt kan, hvis der ikke findes anden tilfredsstillende løsning, uanset

bestemmelserne om jagttider, reguleres i de tilfælde, der er nævnt i kapitel 2 og 3, for at

- 1) imødegå fare for mennesker eller menneskers sundhed
- 2) imødegå risiko for smitte af mennesker eller dyr,
- 3) imødegå risiko for luftfartssikkerheden,
- 4) beskytte flora og fauna,
- 5) hindre omfattende skader på afgrøder,

Det er fare for menneskers sundhed og skader på afgrøder, der normalt lægges til grund for tilladelser, når talen er om råger. Ifølge Lars Erlandsen Brun, vildtkonsulent på Skov- og Naturstyrelsen Fyn siden 1993, kan der være andre situationer hvor råger forvolder skade. Man kan da give dispensation efter § 24 i vildtskadebekendtgørelsen: ”Angående regulering af råger i bymæssig bebyggelse lægger vi følgende retningslinjer til grund for sagsbehandlingen: Ansøgninger imødekommes som udgangspunkt, hvis kolonien ligger indenfor 200 m fra beboelse. Gener af sundhedsmæssig karakter er subjektivt og givet helt personafhængigt, som en grov tommelfingerregel kan siges, at ligger kolonien indenfor 200 m fra bolig, må det antages, at støjen kan have gener af sundhedsmæssig karakter. Målet er at flytte kolonien eller bringe støjniveauet ned.”

Der blev i 2010 skudt 8 voksne fugle, men Svendborgs politikere ønsker ikke i fremtiden at fortsætte dette.

Jeg har dog flere eksempler på, at det kan lade sig gøre at skyde rågen væk, altså fordrive den, hvis det er ønsket. Indsatsen må dog være målrettet og vedholdende. Fuglene flytter da et andet sted hen. Men også naboer til private skove, presser skovejere til at få foranstaltet jagt. Det var fx derfor, at rågerne landede på dagsordenen i Det grønne Råd i Svendborg sidste forår.

Tilbage til den kommunale Musefældeskov, for her gik naboerne angiveligt yderligere et skridt, om end ikke et helt lovmedholdeligt af slagsen: Man organiserede en massiv skræmme-kampagne som bl. a. indebar fordrivelse med laserlys og skræmme-skud, en kampagne, som synes at have båret frugt, jf. mit optællingsskema. Og som her er beskrevet i en mail, jeg fik i maj fra øjenvidner:

Til din orientering er der næsten ingen rågerreder beboede på den vestlige side af Tvedvej. Et par af beboerne i området har lyst dem væk med små laserlygter om aftenen, og rågerne er flyttet, nogle af fuglene har endda pillet rederne ned og fløjet med redematerialet.

Jeg er lidt bekymret for dette laserlys. Enhver kan på nettet købe en laserpen til ca. 150,00 kr. Jeg har selv købt en af nysgerrighed og kan fra min have få råger og alliker til at lette fra træerne ved politistationen (ca. 1 km væk).

Her er måske et emne for DOF-Fyns bestyrelse (eller måske Hovedstyrelsen), for prøv at tænke tanken til

ende, ja tænk, *hvis metoden bliver kendt, at lodsejere/godsejere med letthed kan få ynglepar af duehøg, glente, stor hornugle mm til at fortrække fra yngleområdet, uden at der løsnes et skud eller opsættes en fælde. Hvad med en flok kortnæbbede gæs, der*

fouragerer på en mark i marsken osv. Osv. som der stod længere nede i den omtalte mail.

Det antyder dystre perspektiver og må nødvendigvis stoppes, inden det når et større omfang.

Madagaskar

- se det, inden det er for sent

Tekst: Lilly Sørensen. Foto: Judy & John Geeson, Nick Cobb og Lilly

Der var forbavsende meget militær på vejen fra lufthavnen til hotellet. Dagen inden vi tog hjemmefra havde der været et rask lille militærkup. Ikke at det var noget, vi kom til at mærke noget til – men vi blev alligevel lidt betænkelige, da den eneste gæst på hotellet kunne fortælle os, at han havde hørt om kuppet, inden han kom til Madagaskar, og på CNN havde de sagt, at kupmagerne, der havde mislykkedes med deres forehavende, gemte sig på hoteller nær lufthavnen – fint!

I løbet af aftenen samledes gruppen på 6 englændere, 3 australier, os to danskere og de to ledere Callan Cohen og Deirdre Vrancken fra Birding Africa på hotellet nær lufthavnen.

Vi skulle meget tidligt op næste morgen for at flyve til første destination på den sydlige del af øen ind mod Mozambique strædet. Hotellet var i bedste "Faulty Tower" stil, og vi var kommet i seng og så småt faldet i

søvn, da tjeneren bankede på dørene for at spørge os alle om, hvad vi havde fået at spise til aftensmaden? Det hotel gav os megen morskab i løbet af turen.

Vel ankommet til Ifaty i den sydlige del kunne vi begynde at finde de første fugle i the Spiny Forrest. Det er den tørre del af Madagaskar, og både planter og dyr er specielle. Man kan sammenligne Madagaskar med Galapagos, og Madagaskar kaldes da også det 8. kontinent. Udviklingen har foregået forholdsvis uafhængig af omverdenen og der er mange endemiske dyre og plantearter. Selvom Madagaskar ligger tættest på Afrika, er tilknytningen og påvirkningen stor fra Sydøst Asien også befolkningsmæssigt.

Af fugle er der 130 endemer plus nærendemer. Vi fik set 121 af disse. Der er også hele familier, som kun findes her – Mesites (Drosselrikser), Cuckoo-Roller (Gøge-Ellekrager), Ground-Roller (Jord-Ellekrager), Asi

Baobatræ. Foto: Lilly Sørensen.

tier og Vangaer. Vangaerne har specialiseret sig i hver deres leveområde. Sickle-billed Vanga har f.eks. et langt kroget næb, som gør den i stand til at pille larver osv. ud af grene og dybere huller i træet. Nuthatch Vanga har meget kortere næb og har en levevis, der minder mere om en spætmejses. De har fundet hver deres niche.

I nationalparkerne er der et utal af forskellige dyr – man møder hele tiden nye arter af Kamæleoner, Frøer, Lemurer (en primitiv abe som kun findes her), sommerfugle mere eller mindre mærkelige samt specielle planter. Madagaskar har 7 af verdens 8 forskellige arter Baobab træer. Der er virkelig en rigdom her, som siger spar to, men kontrasten bliver desto større, når man kommer udenfor nationalparkerne, her er der kun tobenede. Der er stort set ingen fugle eller

andet liv, ligesom der heller ikke er noget tilbage af den oprindelige bevoxsning. Områderne er i tidens løb brændt af – afgræsset eller opdyrket. Nogle områder er mere eller mindre ødelagte af erosion. De lavtliggende områder bliver brugt til risdyrkning, her er der enkelte hejrer, men ikke mange idet de bliver spist. Af træer er indførte Eukalyptus dominerende. Befolkningen er under kraftig vækst – og halvdelen er under 15 år.

Lemur. Foto: Nick Cobb.

Den største chance for, at Nationalparkerne overlever, er givetvis Økoturisme. P.t. er der ikke mange turister i landet, turismen faldt med 90 % efter forrige militærkup for et par år siden. Her forsvandt også noget af ædeltræet fra Nationalparkerne til Kina billigt af regeringen/generalerne. Så man kan desværre frygte det værste for overlevelsen af den enestående flora og fauna på øen. Vi var stort set de eneste turister på vores vej rundt til de forskellige Nationalparker – men som de sagde – fuglefolket er de første, som kommer.

Vi besøgte følgende områder og National parker:

Ifaty mod sydvest – spiny desert tørt og med meget speciel vegetation – mange endemiske fugle bla. Running Coua (Løbesilkeøg).

Running Coua. Foto: Nick Cobb.

Anakao & Nosy Ve – sidstnævnte en ø hvor der yngler bl.a Rødhalet Topikfugl – et fantastisk syn.

Fra det sydøstlige hjørne kørte vi tilbage mod hovedstaden Antananarivo, som ligger midt (øst) på øen, vejen er rimelig god, men det tager lang tid at køre p.g.a. mange sving og stigninger, så gennemsnitshastigheden er næppe over 40 Km. i timen.

Zombitse National Park – en lille og tør skov – det eneste sted i verden

hvor Appert's Greenbul (gråbrynet Tetraka) findes, den så vi, og som en ekstra gevinst fik vi to White-Browed Owls (Hvidbrynet Høgeugle) at se.

Isalo National Park – fantastisk højland hvor vi oplevede et gigantisk tordenvejr samt turens bedste boliger og mad. På vej derfra så vi den meget sjældne Malagasy Marsh Harrier (Madagaskarrørhøg) - der er under 1000 tilbage i verden.

Ranomafana National Park – her er vi kommet på den anden side af bjergene, som løber ned gennem Madagaskar og er kommet ud i regnskoven med et helt andet fugleliv. Velvet Asity (Fløjlsasiti) og Pita-like Ground-Roller (Blåpandet Ellekrage) var blandt højdepunkterne.

Velvet Asiti. Foto: Nick Cobb.

På vejen fra Ranamafana til Andasibe overnattede vi i Antsirabe på en gammelt fransk hotel, kæmpestort,

Rødhalet Tropikfugl. Foto: Nick Cobb.

men der var kun to andre gæster end vores gruppe. Næste morgen tidlig opstod der stor ståhej på altanen ved siden af os. De to englændere havde opdaget en Eleonora Falk i et af træerne i parken. Niels spottede en Sodfalk, og så fik alle gnedet søvnen ud af øjnene i en fart. I øvrigt et spøjst syn, påklædningen var noget uregleret.

Andasibe/ Mantadia National Park – den lavere liggende regnskov bød på Blue Pigeon (Madagaskarblådue) og forskellige Ground-Rollers, som der virkelig skulle arbejdes for at få et billede af. Madagaskar Little Grebe (med unger befandt sig i en lille sø sammen med Mellar's Duck (Madagaskarand). Denne er der under 5000 tilbage af, som endnu ikke er skudt.

Efter endnu en overnatning i Antananarivo fløj vi med Madagascar Air, som i øvrigt var udmærket og meget præcist, til Mahajanga i nordvest. På bådture i Betsiboka Delta fik vi Bernier's Teal (under 2500 tilbage) og Madagascar Sacred Ibis. Herefter til 16 dags turens sidste ophold; i **Ankarafantsika National Park**. Et glimrende sted med udsigt til en lille sø med masser af rugende Hejrer og Ibisser, der fløj ind til overnatning. Og turens mest sjældne fugl med kun 99 par tilbage Madagascar Fish Eagle (Madagaskarflodørn). Et par opholdt sig den ene af dagene ved søbredden sammen med en Humblot's Heron (Askehejre).

Skyggehejrene i søen var sjove at følge, når de spredte vingerne rundt om-

krig sig – deres specielle teknik for at fange småfisk.

Vi sluttede turen med en ekstra dag i Antananarivo, hvorimod en del af gruppen fløj videre mod nord, på en 5 dages ekstra tur til Masoala National Park.

Generelt:

Det er absolut en fordel at tage på en organiseret tur for at komme rundt, og vi ville ikke tilnærmelsesvist have set alt det, vi gjorde, hvis vi var taget rundt selv. Mange af fuglene er skulkere og skal spilles frem, ellers får man dem ikke at se.

Det var en lidt hård tur; tidlig op og sent i seng, da der også skulle kigges på nat aktive Lemuer og andet.

Vi mødte en meget arbejdsom befolkning, stort set alt foregår med håndkraft. Kun i de større byer og i hovedstaden kunne man godt føle sig lidt omklamret.

Humblots Heron. Foto: Nick Cobb.

Skyggehejre. Foto: Judy og John Geeson.

P.S. Til slut vil vi gerne have lov til at sige redaktøren tak for et rigtig godt blad – som desværre er det sidste, men den tid der er gået godt, kommer ikke dårligt tilbage. Husk det!

Fakta om Madagaskar.

Beliggenhed: øst for det sydlige Afrika

Størrelse: 587.000 Km² altså mere en dobbelt så stor som Storbritannien og hermed verden 4. største ø

Indbyggere: ca. 20 millioner

Hovedstad: Antananarivo

Sprog: Malagasay og Fransk

Selvstændig fra Frankrig i 1960

Klima: tropisk langs kysten, tempereret i højlandet (midt i landet) og tørt i syd

Fynske fuglemalere – Aksel Hansen

Tekst Af Poul V. Rasmussen

I denne lille serie om fynske fuglemalere var der flere personer, jeg gerne ville have skrevet om.

Men med det kedelige faktum at dette er det sidste nummer af Havrevimpfen, vælger jeg at skrive om Aksel Hansen, som jeg i forvejen kender rigtig godt.

Selv om det ikke er alle fynske ornitologer, der har rundet et skarpt hjørne, som har et fuglemaleri af Aksel hængende, så er der i hvert fald mange, der har. Jeg selv der iblandt – og jeg nyder dagligt en lille flok strandhjejler på de lave vader ved Monnet – som hænger over min sofa.

Aksels fantastiske evne til fange fuglene i deres naturlige element kender de fleste. Ofte vadefugle i spejlblankt vand, Sangsvaner på en sneklædt mark eller Knortegæs i bølgerne.

Ingen tvivl om at der er en mand der kender sin natur – når han skildrer planter, padder eller fugle i sine billeder.

Aksel er født i Store Heddinge i 1936, og har fra barns ben haft stor interesse for naturen. Efter færdig læreruddannelse flytter han med familien Grønland, og har uden tvivl følt sig draget til denne sneklædte kæmpe på grund af naturen.

Tilbage i Danmark er det igen en ø, der drager, og med job på den lokale skole slår familien Hansen sig ned på Tåsinge.

Med Aksels interesse og viden om naturen bliver han hurtigt et engageret medlem af både DOF-Fyn og DN's lokalafdeling. Han er blandt andet aktiv omkring fredningen af Monnet og var for år tilbage medredaktør på de første udgaver af Havrevimpfen. Også i dag, hvor Aksel er flyttet til Rudkøbing, er han aktiv som bestyrelsesmedlem i DN på Langeland.

Aksels evner og lyst til at male og tegne har fulgt ham lige så længe som hans interesse for naturen. Mit første kendskab til Aksels billeder fik jeg for mange år siden. Det var den gang især pastelkridtene, der blev slidt på

hans utal af dejlige billeder. Første gang jeg besøger ham for at købe et billede, får jeg tre med hjem ”på prøve” – og det uundgåelige skete, jeg købte dem alle tre.

Senere er det især oliemaleriet der blevet Aksels foretrukne teknik, men man må endelig ikke glemme, at han løbende har arbejdet med akvarel. Hans evne med akvarelteknikken har givet ham et utal illustrationsopgaver – bl.a. for en af landets mest anerkendte botanikere, Bernt Løjtnant, for hvem han fornyelig har illustreret en bog om lægeplanter.

Langt de fleste motiver er hentet i det sydfynske område – men hans store lyst til at rejse har også givet inspiration til mange billeder fra den store verden. Fra Grønland og Svalbard i nord til Chile og Falklandsøerne i syd – hvor lærrederne er viser alt fra moskusokser på grønklædte tundraer til eksotiske og ukendte fugle fra den sydlige halvkugle.

For os, som gennem livet har haft glæden ved at besøge det gamle zoologiske museum i Svendborg, huskes

også de skønne baggrunde som Aksel har malet i flere af monterne.

I godt 20 år var Aksel medlem af Sydfynske kunstnere, som har til huse i SAK i Svendborg – og i mange år har han også været med i kunstnergruppen Dane (Danisk artist for nature and environment).

Vi i DOF-Fyn husker også hans mange illustrationer i Havrevimpen – og de mange plancher i naturen, ved for eksempel Brændegård søen og Tryggelev nor, som han har lavet.

Med 75 år på bagen, er hans tid som aktiv udstiller dog stilnet noget af.

Aksel er dog stadig meget produktiv med penslen og hans billeder kan nu ses på www.fynskefuglemaler – hvor også Britta Kristensen og undertegnede stiller vores malerier til skue.

Nyd Aksels billeder her i bladet – de taler der eget sprog, og behøver ikke yderlige ord.

Feltbestemmelse af træløbere

Tekst og foto: Henrik Knudsen

Tidligere var Kortttået Træløber (Certhia brachydactyla) en sjælden fugl i Danmark. Det første ynglefund stammer fra Gråsten Slotspark og er fra 1931. Den har siden bredt sig op gennem Sønderjylland og nåede i 60'erne til Fyn. Den har haft svært ved at etablere sig øst for Storebælt, men ses nu ifølge DOF-basen også regelmæssigt der, om end fåtalligt. Det ser ud til at arten fortrænger Træløber (Certhia familiaris) på de lokaliteter, som den breder sig til. De to arter kan være ganske svære at kende fra hinanden – somme tider har ringmærkerne problemer, selv om de står med fuglen i hånden -, og det er et godt gæt, at mange af de Træløbere, der indberettes fra Fyn er fejlbestemte Kortttåede Træløbere. Henrik Knudsen prøver at hjælpe med et par feltkendetegn for de to arter.

Feltbestemmelse af Kortttået Træløber (Certhia brachydactyla) og Træløber (Certhia familiaris)

Kan du artsbestemme ”Træløberen” her på dette foto....

Ellers læs videre og bliver klogere. Svar står sidst i artiklen.....

De to ”tvillingarter” kan være svære at bestemme, da de ofte færdes højt op i træerne i et rastløst tempo, og det derved ikke er nemt at se de forskellige kendetegn der nævnes i felthåndbøgerne. Mange af de omtalte kendetegn er meget svære at bruge i felten, da det er så små detaljer, at hvis fuglene ikke sidder komplet stille på meget tæt hold, så er de næsten umulige at registrere med det blotte øje. Ofte har jeg stået med følelsen af, at jeg mener jeg så en af de omtalte kendetegn fra felthåndbøgerne, men følt mig usikker alligevel.

Faktisk er min oplevelse, at mange af de omtalte kendetegn der fokuseres på i håndbøgerne, kan virke ubrugelig for feltornitologen, de henvender sig mere til folk der ringmærker eller evt. prøver at efterbestemme dem på de fotos man har taget af dem, når man kommer hjem foran computeren.

Men der er stadigvæk god mulighed for at bestemme dem i felten med lidt træning også selv om man ikke skulle høre dem, hvilket nok er den nemmeste og bedste måde at bestemme dem på.

Jeg vil her i min lille quickguide forsøg at vise med nogle fotos, at der er gode muligheder for at kunne bestemme de fleste fugle, blot man ser dem nogenlunde fornuftigt. Udover de kendetegn jeg vil fremhæve som man kan bruge i felten, vil jeg også vise fotos af nogle af de kendetegn der ofte nævnes i litteraturen. Jeg vil gerne understrege, at det ikke er en dybdegående artikel hvor jeg går i dybden med alle kendetegn, men derimod, hvad min felterfaring har lært mig at se efter når jeg bestemmer dem i felten.

Hvis man ser på billedet af Træløberen, vil mange måske fokuserer meget på, at den virker smudsig på flanken, hvilket jo er en god karakter for Korttået Træløber. Men den race af Træløber som yngler i bl.a. Danmark (*C f macrodactyla*) er mere smudsig på flankerne og kommer derved til at ligne en Korttået Træløber mere på dette punkt. Hvorimod de nordlige Træløbere (*C familiaris*) som man

Træløber.

kan opleve især på træksteder, er meget hvide og ligner næsten små ”snebolde”. Min erfaring med denne race er den ikke opholder sig i vores skove her på Fyn, hvor de to andre racer yngler, og vil derfor ikke blive omtalt mere i denne artikel. Men kigger man mere detaljeret på undersiden, kan man se den herefter er mere hvid helt til op på struben. Hos Træløber, virker den lidt smudsige flanke altid i en mere klar kontrast. Hvorimod hvis man ser på fotoet af den Korttået Træløber (øverst til venstre på næste side), så står dens smudsige flanke i knap så stærk kontrast, hvilket hænger sammen med at resten af undersiden virker mere grålig. Men til gengæld er struben klart mere hvid og står i kontrast til den grålige underside. Man kan faktisk sige, at der er

lidt ”trefarvet is, ynglingsisen til børnefødselsdage” over undersiden hos Kortttået dvs., 1. smudsig bagflanke, 2. grålig midterstykke og 3. hvid strube.

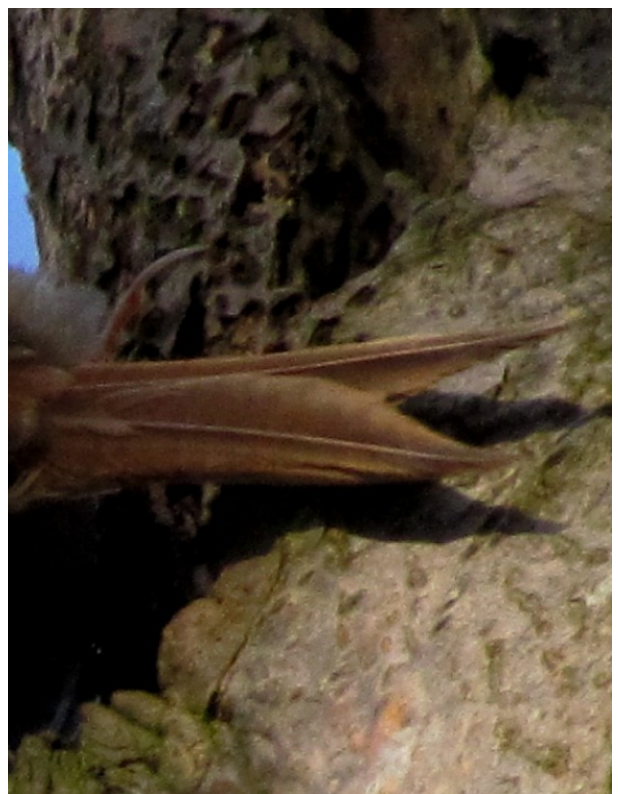

Kortttået Træløber.

En anden karakter som er nem at tjekke i felten er at skaftet i halefjerne hos Træløber står i meget klar kontrast til resten af halefjeren. Hvilket forholder sig anderledes hos Kortttået Træløber, her virker halen nærmest ensartet brun eller kontrastløs om man vil.

Tydelig skaft hos Træløber, altså kontrastrig.

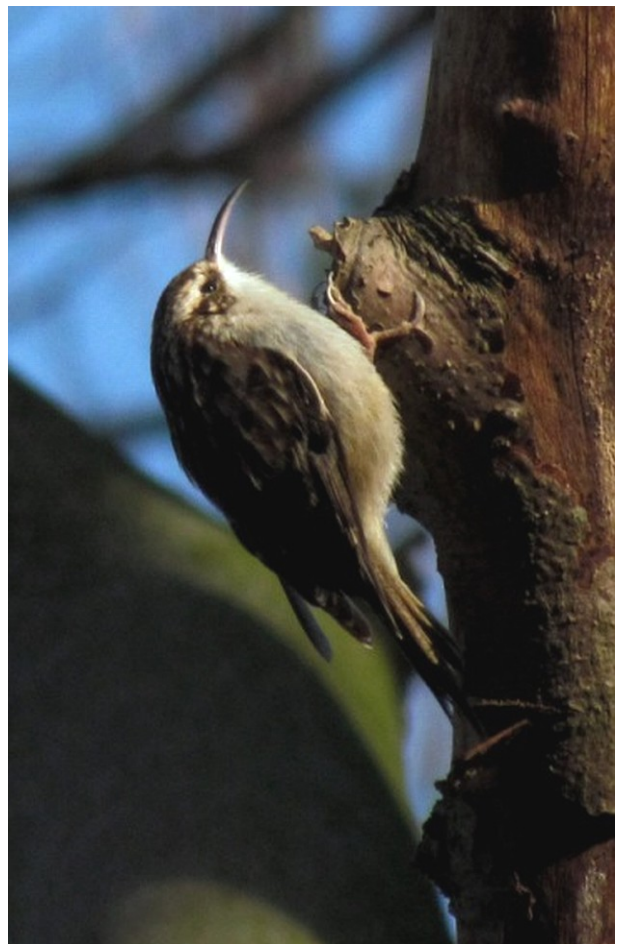

Omvendt hos Kortttået Træløber, svag skaft og næsten ingen kontrast.

Men det bedste kendetegn som jeg altid kigger efter som det første er at kigge på næbbets facon, da det hos begge arter næsten altid er nemt at se, selv på relativ større afstand og med træning næsten kan bruges som et 100 procent sikkert kendetegn. Træløberens næb er kort, virker lidt kraftigere og frem for alt meget kraftigt bøjet. Dens krumning passer næsten med faconen på en tommelfingernegl. Hvorimod Korttået Træløbers næb virker langt, mere tyndt og slet ikke har samme kraftige krumning. Næbbets facon er mere jævnt krummet og har mere en facon som man ser hos Storspove (*Numenius arquata*).

Træløber, kort og kraftig krumt næb.

Korttået Træløber, langt tyndt næb, svag og jævn krumning.

Hvis man fremover hæfter sig ved disse karakter i felten, er der gode muligheder for at kunne bestemme en meget stor del af de fugle man iagttager.

Som omtalt i starten af artiklen vil jeg kort lige omtale nogle karakter som kan ses på flere af de første billeder fra artiklen plus tilføje et par ekstra billeder her under teksten. De ekstra kendetegn som nævnes er meget svære at bruge i felten, men er mere fx fotokarakter.

Træløber har lang bagklo kontra kort næb, hvilket er lige omvendt hos Korttået Træløber.

Træløber er mere hvidstribet i panden, her er Kortttået træløber mere ensfarvet.

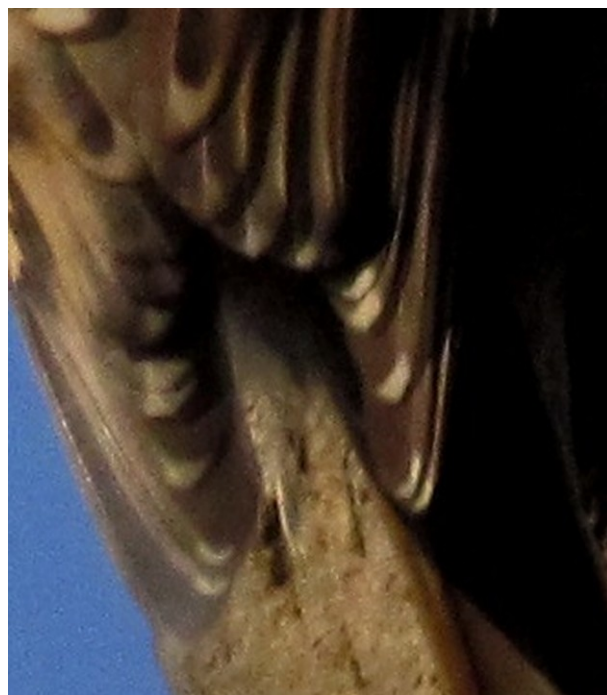
Træløber har ikke lys kant langs alula, kan dog forekomme meget sjældent, men da meget svagt afsat og en karakter der kun/måske kun kan ses hos indfangede individer. Normalt altid meget tydelige hos Kortttået Træløber, men også her ingen regel uden undtagelse, her kan den lyse kant helt mangle.

Sidste karakter jeg vil vise er håndsvingsfjerne og deres tegning som er meget forskellige de to arter imellem, men igen en svær karakter at bruge i felten.

Træløber.

Hos Træløber kan man se afstanden mellem de lyse spidser på 3. og 4. håndsvingfjer er meget tæt og tydelig kortere end afstanden mellem 4. og 5. håndsvingfjer.

Kortttået Træløber.

Kortttået Træløber har en mere lige afstand mellem de lyse spidser på 3.-4. og 5. håndsvingsfjer. Afstanden er nærmest ens.

Alle fuglene stammer fra februar 2011 og er hhv., taget ved Waldemarsslot og Vornæs skoven på Tåsinge

Skulle man blive mere optaget af at bestemme denne gruppe fugle kan jeg anbefale at læse i tidsskriftet *Limicola*, Band 5, Heft 2, April 1991. ” Unterscheidungsmerkmale im Grossgefieder von Wald- *Certhia familiaris* und Gartenbaumläufer *C. brachydactyla*.

Fotoet først i artiklen er selvfølgelig en Kortttået Træløber.

Island 2009 – fugle med mere.....

Tekst og fotos : Kurt G. Holm

Om en rejse til Island hvor der både var mulighed for at se det fantastiske fugleliv, og noget af alt det andet.

I Havrevimpen har der i tidens løb været bragt mange spændende beretninger fra ornitologer der har besøgt fugleområder i verden. Fælles for de fleste af disse beretninger har været rejser målrettet ornitologer – og godt nok for det, men jeg har alligevel tænkt på om det ikke var muligt at finde en rejse, hvor der, foruden fuglene også var lidt andet at byde på, som f.eks. landets natur, historie, kunst, kultur og politiske forhold.

Kan det lade sig gøre når der skal være kvalitet i det hele ? Min kone Kirsten og jeg satte os for at finde ud af om det var muligt, og ved et tilfælde løb vi ind i lige den rejse som vi mente kunne opfylde vore ønsker. Lykkedes det så også at få fokus på fuglene ? – bedøm selv.

Det var en bunden opgave for vi havde i forvejen bestemt os for at ISLAND var målet, og vi var ikke i tvivl om at fuglene var der, men hvad med alt det andet – og kunne det kombineres.

Rejsen vi faldt over blev udbudt af Frit Oplysningsforbund på Nordfyn med Team-Island som teknisk arrangør, og det der ”triggede” var at Team Islands direktør Torben Rasmussen skulle være turguide . Torben

har mange talenter, - et af dem er, at han er en habil ornitolog med fokus på Islands fugle – et kendskab han bl.a. har fået i forbindelse med adskillige års ophold i landet, herunder som direktør for Nordens Hus i Reykjavik i 5 år.

Turen blev afviklet i juli måned 2009, og ruteoplægget var Islands vest- nordvestlige område – hvor der blev brugt megen tid på området omkring Vestfjordene, noget af det mest fuglerige man har i Island, og samtidig et utroligt vildt og smukt område.

Rejsen gik helt uden problemer, og ved ankomsten til Keflavik fik vi hurtigt pakket bussen og af sted gik det til Tingvallasletten, hvor Islands historie har et vigtigt omdrejningspunkt. Området er fyldt med lange kløfter hvor lavaen er væltet op – simpelt hen resterne af tidligere tiders vulkanudbrud, der også har dannet basis for en række større og mindre vandløb og søer. Og jo, Strømænderne var på plads. En lille flok lå lige hvor vi kom forbi. Island er det eneste europæiske land hvor denne amerikanske and yngler, og man vurderer at der er en ynglebestand på ca. 3000 par, medens vinterbestanden når helt op mellem 10.000 og 15.000

Vandfaldet Gullfoss.

fugle. Også en af karakterfuglene på Island – Lille Regnspejl - traf vi her, og den skulle vi komme til at se meget mere til. Hvad der ellers i øvrigt for første gang overraskede os, var den helt fantastiske flora vi fandt alle steder, hvor vi færdedes uden for byerne - vi var åbenbart i et land hvor Round-up ikke var hverdagskost i naturen.

Efter middagen på et nærliggende hotel, gik vi os en aften tur ved 23 tiden (midnatssol) og her så vi bl.a. Rødben, Hjejle, Stenpikker og ikke mindst Vindrossel, der er nogenlunde

lige så almindelig som solsorten i Danmark.

Næste dag kørte vi først rundt i området omkring Tingvalla, de store geysere og Gullfoss vandfaldet. Det bød bl.a. på et par sangsvaner ved Leuvatten. Sangsvanen er Islands eneste svane, og der er en bestand på ca. 3.000 par. Videre gik det til Skalholt, der er et gammelt bispesæde og så begyndte turen over det Islandske højland på ren grusvej. Til forskel fra det Skotske Højland, var her ren klippe og lava så det var barskt og goldt.

Denne dag var den eneste af de 10 dage hvor vi havde gråvejr og regn, og det er jo ikke så dårligt med lidt regn når man kører på grusvej. På et tidspunkt, kommer vi til en af de mange "HOT POTS" der er på Island. Det er simpelthen en større eller mindre lavning i klippen, der har tilstrømning af vand fra en varm kilde. Så det var ud af bussen og på med badebukserne, og så ned i den meget varme hotpot. Herligt!

Turen over højlandet gav ikke så mange fugle, dels var der ikke så mange og dels var sigtbarheden dårlig, - nævnes bør dog ynglende kortnæbbet gås -, men ved 18 tiden da vi var på vej ned til lavereliggende områder og netop passerer en sø, får jeg øje på turens første Islom, eller rettere sagt 1 adult og 2 juv. fugle. På grund af misforståelse får vi aldrig stoppet bussen, men Torben lover at det ikke bliver turens eneste. Og heldigvis fik han ret.

Den følgende dag begynder turen langs med de nordvestlige fjorde, og "fuglebilledet" ændrer sig straks. Nu

er det havfuglene der er de dominerende så som Almindelig Kjove, Ederfugl, Havterne, Hættemåge og en enkelt Rødstrubet Lom. Ved kysten ses desuden Ravn mange steder. Ravn er Islands eneste ynglende kragefugl.

Der gøres stop i en lille by ved navn Holmevik, og der er lidt tid på egen hånd. Da vi passerer havnen er den der igen – Islommen – lige midt i havnebassinet. Efter min mening verdens smukkeste fugl, og så afgjort min "ønskefugl" på denne tur. Det eneste sted den yngler i VP er på Island, hvor der bare findes ca. 300 par. Foruden Islom ser vi også Storkjove. Formodentlig en ikke ynglende fugl, da de fortrinsvis yngler på Islands sydkyst. På turen videre langs fjordene ser vi desuden 3 Rødstrubede Lommer.

De næste 2 overnatninger er henlagt til byen Isafjord ved Isafjorden og den første dag her skal bruges til at besøge en – for fuglekikkere – helt fantastisk lokalitet, nemlig øen Vigur. Den ligger ca. 1 times sejlds ude i Isafjorden, er 2 km lang og 400 meter bred og bebos af 5 mennesker, der lever af landbrug, primært indsamling af dun fra Ederfugle samt af os der kommer og besøger øen.

Allerede på vej til øen fornemmer vi at dette er noget helt særligt. Luf-ten myldrer med fugle, primært Alk, Lunde, Tejst, Havterne og Mallemuk. Jeg er for længst holdt op med at tælle. Men øens guide fortæller os at der yngler ca. 80.000 Lunder på øen og

til forskel fra Færøerne er bestanden i fremgang her. Desuden yngler Alk, Tejst, Havterne og Ederfugl – blot for at nævne de mest talrige.

Vi får en rundtur til fods med ledsagelse af guide. Af hensyn til de ynglende fugle må man ikke gå alene, og af hensyn til vores hovedbund, bliver vi alle forsynet med en lille ”flagstang” med et blåt papmærke. Den bæres hævet over hovedet, idet Havternen altid går efter det højeste punkt på en indtrængende fjende, og de ynglende Havterner er ikke tilfredse med vor tilstedeværelse, så flagstangen gør stor nytte. De øvrige fugle, der findes alle steder, opfatter os ikke som fjender, så man kan komme meget tæt på dem.

Inden vi forlader Vigur, er der lige en Dværgfalk der glæder os med en hurtig overflyvning. Den følgende dag gør vi igen stop i en mindre havneby, og her er der Mallemukker i massevis. Jeg talte 400 i et enkelt havnebassin. Der er en bestand på mellem 1 og 2 mio. par på Island, så den ses alle vegne langs kysten, hvor den yngler på klippeafsatser. Den massive tilstedeværelse i et havnebassin skyldes som regel, at der er en fiskefabrik.

Den mest almindelige småfugl på Island er Engpiber, den møder vi om eftermiddagen i forbindelse med besøg på et museum for Islands frihedshelt.

Lunde på Latrabkerg.

På en tur i området er der nyslåede græsmarker og her er der Engpibere. Det skønnes, at der er mellem ½ og 1 mio par i Island.

Den næste dag er igen et fugl-mæssigt højdepunkt. Vi skal nemlig til Latrabjerg, - Europas største fuglefjeld med en længde på 12 km. På vej derop er Torben i gang med at fortælle om de politiske forhold på Island, og det var for så vidt spændende nok, da den islandske version af finanskrisen rasede på sit højeste. Pludselig stopper han og melder ” Jagtfalk kl. 2 ” og vi ser alle ud af bussens højre vinduer og får et glimt af den prægtige fugl. Den passerer tværs over bussen og vi ser den igen i den modsatte side.

Vel ankommen til Latrabjerg, forbereder vi os på at skulle tilbringe de næste timer her, så teleskop, kikkert og fotoudstyr findes frem, og der bliver rigeligt brug for det. Det er simpelthen et stort ”ta’ selv bord” med kik direkte til fuglene der yngler på klippeafsætterne, og ved at bevæge sig forsigtigt på kanten af fuglebjergets top, kan man komme meget tæt på fuglene. Det er primært Lunde, Alk, Ride, Lomvie og Polarlomvie der yngler på den del af fuglefjeldet vi er ved, og man fornemmer virkelig tilstedeværelsen af de mange fugle, dels fordi der er fugle i luften hele tiden, der kommer ind fra havet med mad til ungerne og dels fordi der er en ram lugt af guano over hele området.

Ride på Latrabjerg.

De følgende dage fortsatte vi syd på, først med en sejltur tværs over Breidafjorden, en af de mest fuglerige områder på Island. Vi så også mange fugle, men mest de samme arter som vi tidligere havde set, men igen blev vi betaget af mængden af fugle, alle vegne. Turen gik videre omkring Snöfjellsness med den meget store gletsjer Snöfjellsjökull.

De sidste 1½ dag skulle bruges i Reykjavik, men kort før Reykjavik var vi så heldige igen at se Islom. Et par med 2 unger, og med mulighed for at komme ret tæt på.

Den sidste dag i Reykjavik, der var til fri disposition, havde vi valgt at bruge på en hvalsafari. Det fortrød vi bestemt ikke. Dels så vi mange Vågehvaler og dels er det en unik mulighed for at komme tæt på havfuglene. Hvor der er fisk i overfladen er der hvaler, men der er også havfugle, så skipperens metode var at gå efter de store fugleflokke der jagtede stimerne, for her var der mulighed for hval. Foruden mange af de fugle vi allerede havde set var det her Sulen,

Sule – 3K.

der gjorde sig specielt bemærket med fantastiske dyk fra stor højde efter småfisk.

Jeg begyndte med at stille spørgsmålet om det var muligt at kombinere en rejse med så bredt et indhold som natur, kultur, kunst og politik med at se på fugle. Hvad det første angår, synes jeg at turen gav et rigtig godt kendskab til Island, dets natur, folk og kultur – og hvad fuglene angår var det for mit vedkommende over al forventning.

Faktuelle oplysninger:

Tur arrangør: Frit Oplysnings Forbund på Nordfyn.

Tur operatør: Team Island. v/ direktør Torben Rasmussen der også var guide.

Pris: Ca. DKK 15.000 p.p. alt inkl. også alle måltider minus 1 middag i Reykjavik.

Hotel og niveau på måltiderne: Over forventning.

Vil du vide mere, så skriv til: kurtgholm@gmail.com

Kongen går i eksil

Af Søren Gjaldbæk

Mens en del af Danmarks befolkning er optaget af hvornår dronning Magrethe overlader pladsen til lille Frederik, er der en knap så påagtet, men mindst lige så vigtig, royal begivenhed under opsejling: Kongen af Fyn abdicerer. Tim Hesselballe Hansen – kendt af de fleste fynske fuglekiggere – river teltpælene op og slår lejr i Fredericia.

Jeg traf ham første gang i forbindelse med et i øvrigt rigtigt mislykket

twitch til Reersø, for at se en Dværgtrappe, der ikke var der – et faktum, som vi var de første i kongeriget – her tænker jeg ikke på Tims – til at konstatere. Fuglen havde ellers været der en måneds tid. Det var i 1991, og Tim var dengang 18 år. Næste gang jeg så Tim var i 1997 i forbindelse med endnu et twitch – denne gang efter Danmarks anden Lille Bjergand på Harborøre tange. Det var her Tim ganske alvorligt meddelte mig: ”Jeg

er konge”. Jeg spurgte – sandsynligvis totalt ubegavet ”hvor?”. ”Jeg er kongen af Fyn”! Det var jo ikke så skidt – for det er jo ikke alle, der kan sige at være ”riding with the king”.

Tim var og er en særdeles flittig og også halvgod fuglekigger. Normalt er han kun optaget juleaften – ellers er han altid frisk på en tur i felten, og det kommer der vældig tit noget godt ud af. Der er nok mange, der skylder Tim en ny Fynsart, og uden for kongeriget er det også blevet til nogle fine fund. De ”værste” på synderegistret er Stribet Sanger fra Mandø i 2006 og Amerikansk Fløjlsand fra Blåvand i 2009 – begge førstefund for Skandinavien. Den første blev set som en skygge i en busk, hvorefter Tim kiggede på ingenting i fire timer, før fuglen endelig kom frem igen. Den anden – anden – blev spottet et par kilometer ude på havet – den så ”interessant ud”, mente kongen, og efter nogle timer kom fuglen så tæt på, at andre også mente, at den måske var interessant. Næste dag blev fuglen endeligt bestemt. Det skal siges, at for mange ”almindelige fuglekiggere” er forskellen på vores hjemlige Fløjlsand og den Amerikanske nærmest umulige at se, hvis man ikke har fuglene inde på et par hundrede meters afstand. Af de bedre fynske fund kan vi nævne Schwarz Løvsanger (Knudshoved 2004), Hvidhalset Fluesnapper (Knudshoved 2004), Stor Skrigeørn (Dovnsklint 2007), Rødrygget Svale (flere), Damklire (flere), Sydlig Nattergal (2 forskellige Sydlangeland

2003), Jagtfalk (Monnet 1995), Rødhalset Gås (Dovnsklint 1996), Amerikansk Pibeand (Nakkebølle 2005) og Brilleand (Horseklint 1999).

De seneste par år har Tim været medlem af DOF’s sjældenhedsudvalg, et oplagt sted for én, der interesserer sig for sjældne fugle. Tims DK liste er på 410 arter, hvilket svarer til 88,55 % af de fugle, der er truffet i Danmark. Tidligere twitchede Tim kompromisløst – nu, hvor han er blevet en ældre herre – 38 år – sker det, at han ”ikke gider” at køre efter en ny art – det ville have været fast utænkeligt for 10 år siden. Det største hul på DK-listen er Kuhls Skråpe. Den var der store planer om at ”lave på Flyvesandet eller Fyns Hoved” – nu bliver det måske et Fredericia-projekt.

Som i mange andre af livets forhold – og det er ikke for at anslå en indre missionsk tone – kommer resultater af uhyre flid og stædighed. I år blev der set Hvidsisken mange steder i landet, og Tim og jeg snakkede om, at der måtte være nogle – eller bare én – på Fyn. Da Tim blev opmærksom på en flok Gråsisken ved Firtalsstrand gav han sig til at tjekke flokken – den forsvandt tit efter kort tid. Flokken varierede i størrelse – der var mellem en snes og op til et par hundrede fugle. Når flokken forsvandt, var dagen forbi på det punkt. Der var dog et par lovende eksemplarer i flokken – men de afgørende kendetegn, der adskiller Hvidsisken fra Gråsisken, kan være svære at få at se – fuglene er pænt urolige! Men bliver man ved,

kan man være heldig – især hvis man er halvdygtig. Efter ca. 6 ugers jævnlig overvågning af flokken kom resultatet i hus – et fint foto af en fin Hvidsiskan!

Hvidsiskan, Firtalsstrand. Foto: THH.

Helt i tråd med Tims selvforståelse slog han til efter ret kort tid med Fredericia som interessesfære. I forbindelse med en tur over med et par flyttekasser og en mislykket tur til Trelde Næs ("der kan man altså ikke se træk"). På vejen tilbage var der lige en flok Sort- og Fløjlsænder ud for Fredericia, som skulle tjekkes. Min sandten om ikke der lå en Brilleand imellem – den er også efterfølgende blevet set fra Røjle Klint. Kongen havde meldt sin ankomst!!

Jeg spurgte Tim, om han ikke ville savne Fyn – jo, men "så kan jeg jo sidde i Fredericia og se over mod mit gamle kongerige"! Vi håber, at der er en kongetitel ledig i det jyske.

Fra felten

Af Kirsten Halkjær Lund

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 11.oktober – 11. februar.

Vejret: November begyndte med flot høj sol og så fra sidst på måneden blev det ellers vinter med godt med sne og frost – hermed var anden hårde vinter i træk i DK begyndt. Det meste af sneen smeltede dog midt i januar og vi fik gråt og kedeligt vintervejr.

I julegave fik jeg den nye Fugle i felten og tænk sig, ny systematisk rækkefølge på fuglene, derfor som følger:

Sangsvane

Der er blevet set en del Sangsvaner denne vinter i det fynske. Efterårets første større flokke sås i slutningen af november, begyndende med 14/11 126R Strandvejen, Otterup (KRM) og 20/11 120FU Vesterby, Nordfyn

(JEB). Største tal fra DOF-basen er fra Tåsinge med 22/12 850 Ny Gesinge (PER) og 16/1 1126 Gesinge (OHG).

Pibesvane

I hele perioden er der set Pibesvaner især fra Sydlangeland. Flest 30/10 33

Keldsnor (KNF, SØB) og samme dag 9 Bregnør bugt, Odense Fjord (ELM, PRB).

Grågås

Trods sne og kulde er der i hele perioden set pæne tal af Grågås rundt omkring. Ingen nævnt, ingen glemte.

Canadagås

Som i resten af Danmark går det også her i det fynske frem for Canadagåsen. Siden 1980 er det ifølge DOFbasen kun i 2010 og 2011, at der er set flokke på mere end 150 Canadagæs i vores region. I den her periode er det således blevet til fire obs. med mere end 150 gæs: 10/12 185 Stokkeby Nor, Ærø (MoM) og fra det nordfynske 17/1 163 Jersore (JEB) og samme sted 30/1 170 (JEB) og 31/1 208 Gyldensten gods (JEB).

Bramgås

To flotte trækdage på Dovnsklint med mere end 10000: 11/10 14080 T (FJH) og 7/11 11280 SV (OHG).

Lysbuget Knortegås

Lysbuget Knortegås er som vanligt mest set på Nordfyn, men i perioden også ved Knudshoved, Nyborg, på Siø, på Ærø og ved Ristinge. Obs over 70: 19/1 82 Mågeøerne (HEA), 27/1 80 Havet ved Æbelø (SG) 30/1 75R samme sted (JEB), 9/2 109 Mågeøerne (DMZ).

Sortbuget Knortegås

30/10 1 Spodsbjerg sammen med 140 af de mørkbugede (HKN). Siden år 2000 er der set en ved Ristinge med

jævne mellemrum, seneste observation er dog fra 20/3 2009.

Gråand

16/1 3000 Hofmansgave (KrHa, THH) – ja de kan da vel ikke alle være sat ud af jægere.

Knarand

Rekordstore tal fra Brændegårdsøen: 9/10 955 (OHG), 26/10 og 28/10 950 (EEH), 6/11 800 (SG).

Rødhovedet And

11-19/10 1 han Nørreballe Nor (OHG, KNF m.fl).

Troldand

Det er sjældent der bliver obset mere end 10000 på en gang, men det skete 16/1 med 11000 Ø Svendborgsund (NAN).

Lille Skallesluger

16/1 minimum 790 Knudedyb, Tåsinge (OHG). 2/1 117 Seden Strand (KDJ).

Nordisk Lappedykker

20/10 1 Ærø (Lars Tom-Petersen), 22/10 1 Flyvesandet (MSN) og samme sted 16/11 1 (SG), 10/2 Horseklint 1 (SG).

Sule

Kun to obs. i perioden, begge fra Horseklint, Fyns hoved: 30/10 1S (THH) og 3/11 1 2K N (MRP).

Skarv

Selvom bestanden af Skarv ikke længere er for opadgående, kan man stadig se mange af denne superfisker på

en gang, f.eks. 10/10 1200 Ristinge Hale (SØB), 15/10 1200 Knudshoved og 29/1 1100 Ristinge Hale (JSP).

Fiskehejre

En stor obs. 16/11 med 80 R Firtalsstrand (ELM).

Fiskeørn

Årets sidste fiskeørn var som vanligt i sidste del af oktober, nemlig 27/10 1 V Åmosen, Svendborg (AB).

Rød Glente

Periodens største træktal er fra 11-13/10 hvor der ved Dovnsklint blev set 24T den 11/10 38T den 12/10 og 37S den 13/10 (ELM, FJH m.fl.), flere andre steder på Fyn var der obs fra disse dage, bl.a. 11/10 28SV Rudkøbing (SØB).

Musvåge

Efterårstrækket af Musvåge kulminerede de samme dage som Rød Glente. Obs på over 2000 fugle: 11/10 2708 V Skårupøre Sund (ESE), 12/10 3096 V Vitsø (MoM) og 13/10 2222 TI Østerhuse, Lohals (JHJ) og samme dag 2572 SV Skaboeshuse, Nyborg (KUH).

Vandrefalk

Set næsten dagligt i hele perioden med 1-2 fugle på mange forskellige lokaliteter.

Vandrikse

15/10 9R Tryggelev og Salme Nor (OHG)

Sortgrå Ryle

Flere obs. fra forskellige steder, flest Knudshoved gamle færgehavn 27-28/12 25 og 26 (LAH) samt 26/1 20R (ELM). Et andet stort tal er fra 29/12 15 Tornen, Horseklint (THH).

Enkeltbekkasin

6/11 1 Slipshavn enge, Nyborg (KrHa,AWN), 7/11 1 Ørnehøj, Gulstav (SØB, KNF), 10/12 1 Bjernekrøgen, sydfyn (FSH).

Stormmåge og Hættemåge

16/11 var der mågetræf til overnatning ved Arreskov sø med 3000 stormmåger og 3000 hættemåger (NBJ) og nogenlunde det samme syn sås 9/11 (EEH).

Sorthovedet Måge

21/10 1 1K Keldsnor (JSA, SØB, OHG) og 26/11 1 AD Harritslev (JFW)

Middelhavsmåge

12/12 1 2K Nørreballe Nor (OHG).

Kaspisk Måge

Sidste år ved denne tid fik jeg skrevet at dette åbenbart er en måge man skal til Langeland for at se; det er heldigvis blevet gjort til skamme: 27/11 1 1k R Rudkøbing havn (OHG), 12/12 1 1k R Rudkøbing Vejle (OHG), 30/12 1 1k S Seden strand åudløb (THH), 1/2 1 2k R Kerteminde havn (PRA).

Sildemåge

5/2 1 ad R-NV bestemt med næsten sikkerhed til den britiske race graell-

Kaspisk Måge, Bagenkop Havn. Foto: Henrik Knudsen.

sii, set ved Vitsø (MoM); denne dag var der også godt gang i vindene fra vest.

Ride

25/10 3V ad Flyvesandet (SG), 5/2 1 2K Seden Strand (KDJ), 6/2 1N 2K Horseklint (THH, MRP, KHL)

Søkonge

6/11 1N Horseklint (KHL,MRP).

Hærfugl

4/11 1 fanget af kat og overnattede derefter i sikkerhed i papkasse hos Peder Høite Hansen ved Revninge, Kerteminde. Fundet skabte lidt debat

på doffyn webben om hvornår noget er krydsbart.

Hedelærke

Et par fine trækdage 30/10 med 15 SV Sønderhjørne, Horneland (PDP) og 41 SV Gulstav (SØB, KNF) og dagen efter 31/10 18SV Sønderhjørne (PDP) og 28S Dovns Klint (OHG). Seneste i 2010 var 7/11 på de samme to lokaliteter 1SV Sønderhjørne (PDP) og 4S Dovnsklint (OHG). Forårets første har vi stadig til gode.

Bjerglærke

22/10 4S Keldsnor (BLR, RYT),
30/10 6 indtrækkende Horseklint
(THH).

Storpiber

7/11 1 Stige Ø (JSA*,THH) er et
sjældent besøg i det fynske.

Bjergpiber

Set på flere lokaliteter: 30/10 2, Tor-
nen, Horseklint (THH), Spodsbjerg
havn 1 fra 6/11 til 22/1 (PER m.fl.),
9/12 Odense Ås udløb, Seden 2
(KrHa) og samme sted 6/1 1 (MMJ).

Hvid Vipstjert

Det skal lige bemærkes at der ikke i
år er overvintrende vipstjarter på
gartneriet Rosa Danica i Marslev; i
stedet har en Gærdesmutte og en
Blåmejse nydt godt af varmen inden-
for (MRP). 10/12 1 Vågebakken (SG)
kompenserer for Marslevs manglende
vinterhavrevimp.

Bjergvipstjert

Flere observationer fra efteråret hvor
den sidste blev set 8/12 Fruens Bøge,
Odense (ELM) og årets første blev
Ejby Mølle 10/1 (KrHa).

Vandstær

Meldt fra 11 lokaliteter i dofbasen.
Særligt fuglen ved Sorgenfribækken,
Fruens Bøge i Odense har været po-
pulær blandt de fynske fuglefolk, set
fra 31/10 og perioden ud (DMZ,
AAW med mange flere). Vandstæren
er vendt tilbage til Silkeå ved Brahe-
trolleborg, hvor den glimrede ved sit

fravær sidste vinter, 13/11 var der
endda 2 (GJØ, ELM).

Silkehale

Allerede 15/10 sås den første Silkeha-
le 1 OF Flyvesandet (SG) og dagen
efter fulgtes det op af 420R Bagenkop
(SØB). En god vinter for silkehaleobs
og der er blevet set større flokke for-
skellige steder i hele perioden, flest
1/11 2250 SV Rudkøbing (SØB,
KNF) hvilket er absolut fynsk rekord
og heller ikke overgået denne vinter
af andre steder i landet.

Sortstrubet Bynkefugl

12/10 1 han Gulstav mose (NBJ,
JSA).

Munk

Vinterfund fra to lokaliteter: han og
hun set på skift fra 22/12 og perioden
ud Carsten Hauchs Vænge, Odense
(SG) og 26/12 1 Blangstedgård,
Odense (LMK).

Gransanger

Ingen rapporteret siden 16/11 1FU
Arreskov Sø (NBJ).

Fuglekongesanger

18/10 1 Ringmærket Gulstav af KNF
(JSA, BLR)

Halemejse

En større flok har holdt til i Gulstav
både 9/11 og 28/12 38R (SØB, KNF).

Husskade

Dieter har fortsat fulgt med i antallet
af Husskader, der flyver ud om mor-
genen efter fælles overnatning ved

Højstrup øvelsesplads – max i perioden var på imponerende 337 den 30/1 (DMZ).

Ravn

5/12 fouagerede 78 på slagteaffald af lam ved Sundsgården nær Egeskov slot (Lars Abrahamsen og John Olsen).

Tornirisk

30/10 770 S Gulstav (SØB, KNF).

Kernebider

En fin vinter for Kernebider med mange fine observationer fra flere steder. De tre største flokke var: 25/12 60 R-V Munke Mose, Odense (EVM), 28/12 30R Assistens Kirkegården (DMZ) og 6/1 40 OF Munke-mose (SG). Og så en hilsen fra formandens foderbræt i Skt. Klemens 7 FU på foderbræt 29/1 (HKH).

Snespurv

Største flok 31/12 30 FU Mågeøerne (SUZ).

Lapværbling

13/10 1 FU Vitsø (MoM), 15/10 1R Flyvesandet (SG), 16/10 1R Dovns Klint (SØB, KNF), 30/10 1 R Tornen, Horseklint (THH), 16/11 Nørreby Hals 2 R (SG), 27/11 1SV Keldsnor (OHG).

Bomlærke

Observationer af mere end 10 fugle nævnes: 8/11 30 Hessum (EVM), 15/11 13 roerslev (SG), 15/1 24 Firtalsstrand (THH), 16/1 19 Marstal (MoM), 23/1 21 Ølundgård (THH,AVL).

Ørnens dag

Tekst Kell Grønberg, fotos: Erik Thomsen.

Ørnens dag på Fyn var oprindeligt tænkt afholdt dels ved Nørreballe Nor på Langeland, dels ved Brændegård Sø nær Korinth.

På grund af snedække og isbelagt Nor på Langeland, valgte man at aflyse der, da der var meget dårlige parkeringsmuligheder, og ringe sandsynlighed for at se ørne på lokaliteten.

Vi samlede derfor alle kræfter om arrangementet ved Brændegård. Vi var ca. 15 veloplagte DOF-Fyn-ere, som

mødtes en kold, klar, solrig morgen for at opsætte skilte om hastighedsbegrænsning og parkeringsforbud, rigge billedshow og udstilling an.

I et stort grantræ nær avlsgården sad de 2 gamle ørne og holdt nøje øje med hvad vi havde for. Det var jo opmuntrende, men kl. ca. 9 valgte de at fortrække.

Arrangementet startede kl. 10 og hele formiddagen kom der en pæn strøm af mennesker som gerne ville

Havørn. Foto: Erik Thomsen

opleve ørnene, trods det meget kolde vejr.

Kl. 10.30 kom der en adult ørn majestætisk flyvende i ganske lav højde henover os, og fortsatte med at skrue sig op i termikken med kurs

mod Arreskov Sø. Ca. 1 time senere var der atter en ørn i granen hvor de var fra morgenstunden. Den lod sig se en time for så at forsvinde ind over skoven, nok til redetræet.

Der kom i dagens løb tæt ved 300 besøgende, som stort set alle fik det de kom efter, nemlig at se ørn.

Der var andre gode oplevelser. Det var en ekstra gevinst at se 3 Duehøge i territorialflugt tæt ved hinanden i ret lang tid. Derudover sås flere Musvåger, Sang- og Knopsvaner.

Det blev alt i alt en vellykket ørnedag. Vejret var koldt, men klart og med rigtig god sigtbarhed. Og ørnene var rimeligt samarbejdsvillige.

Gæster på Ørnens Dag, som kigger efter en Havørn, der lige er lettet fra toppen af en gran. Foto: Erik Thomsen.

Havørn på Ørnens Dag. Foto: Erik Thomsen.

Ture

Sønderjylland

Søndag den 17. april

Tilmelding til turleder Eske Morthensen på 4018 16 28.

Herved oplyses der nærmere om tid og sted for afgang og det videre forløb. Lige gyldigt hvor Eske bestemmer sig for at tage hen vil der være mængder af fugle i denne landsdel, både i marsken og moserne. Blåhals, Fyrremejse, og op til 4 spættearter

er oplagte kandidater, ligesom der stadig findes op til 30.000 Bramgæs omkring digerne.

Skagen den 14.-15. maj 2011

- Mødested: Grenen P-plads lørdag den 14. maj
- Mødetid: 05.30 Man kan ankomme allerede fredag eftermiddag/aften, hvis man ønsker dette.
- Transport: Ved egen foranstaltning. Tilmeldte får liste over deltagere, så samkørsel kan aftales. Anbefales kraftigt af DOF-FYN.
- Indkvartering: I år skruer vi ned for luksusblusset og vil overnatte i campinghytte(r). Hvad dette indebærer mht. rasteudstyr, bliver formidlet til deltagerne.
- Forplejning: ”Smør selv madpakker” lørdag/søndag morgen/frokost. Brød-smør-pålæg-indpakning er indkøbt og klar til brug. Lørdag aften er der ”træk-menu” ved turlederens foranstaltning. Hvis der kommer deltagere fredag, tager vi ud og finder noget fourage ude i byen.
- Prisoverslag: Faktuel pris kan først gives den 17. april, da er deltagerantallet kendt, men et kvalificeret bud er ca. 400 kr. (overnatning + forplejning).

Fugle: Vi ser mange, mange arter, fordelt på havfugle, småfugle, rovfugle, men jeg håber følgende som krydderi på dagene.:

Islom, Mellemkjove, Storkjove, Biæder, Gulirisk, Hortulan, Lille Fluesnapper og Pirol. Vi ser formodentlig ca. 15 forskellige rovfuglearter. Som creme d’la creme håbes på: Aftenfalk, Steppenhøg, Citronvipstjert og ”sjove” ørne.

Tilmelding: Til turleder Eske Morthensen på eske.morthensen@gmail.com senest den 17. april 2011.

Tentativt program:

Lørdag den 14. maj

Klargøring til dagen: 05:00

Morgenobs.: 05.30 – 12.00

Eftermiddagsobs.: 12.00 – 18.00

Evaluering af dagen: 18.00 – 18.30

Middag: 20.00 - ?

PS: Hvis vejret er til det, vil vi køre ud og lytte efter sjove arter i natten.

Søndag den 15. maj:
Klargøring til dagen: 05.00
Morgenobs.: 06.30 – 12.00
Rovfugle: 12.00 – 15.00
Afgang mod Fyn: 15.15

Botofte Skovmose, det nye vådområde på Langeland

Søndag den 1. maj kl. 9.00

Mødested: P-pladsen ved Tranekær Slot.

Tilmelding til Henrik Mørup-Petersen på tlf. 2463 5934.

Henrik, der har været ingeniør på etableringen af området, fortæller om tilblivelsen, samt de fugle vi kan se. Lokaliteten har stort potentiale for ynglende lappedykkere, ænder, vadefugle og andre trækgæster.

Nattergaletur til Sollerup, Arreskov Sø

Tirsdag den 17. maj kl. 18.30

Mødested: P-pladsen ved Sollerup.

Tilmelding til turleder Niels Bomholt på 6224 1959.

Foruden et kor af Nattergale kan der være chance for at opleve Skovsneppens snorkende aftentræk og Græshoppesangerens snurren samt mange andre glade sangfugle.

Fugle i natten, Rosilde, Nyborg

Onsdag den 1. juni kl. 21.00

Mødested: Rosilde bag kirken.

Tilmelding til turleder Eske Morthensen på 4018 1628. Dette er en begyndertur, hvor Eske vil fortælle om lydene i natten. Mulighed for Græshoppesanger, Kærsanger, Vandrikse og mange andre spændende lyde.

Romsø

Lørdag den 4. juni kl. 10.00-15.30

Mødetid: Dosseringen ved J. Chr. Juel, Kerteminde Havn. Det er modsatte side af den store silo, syd for indsejlingen.

Tilmelding til turleder Ivan Sejer Beck på 6532 5300/2894 2738 senest den 19. maj.

Dette er en mulighed for at se denne smukke ø i Storebælt på et ypperligt tidspunkt, hvor alt står i fuldt flor. Tejsten tager imod i havnen, Hulduen kurrer i skoven, og måske høres også Pirolen fra bøgeskoven.

Turens pris er kr. 230.

Små pip

Esben Eriksen har søsat en blog, der fokuserer på fuglene på Langeland. Det er en webside, der primært henvender sig til folk med feltornitologiske interesser. Den er bestemt værd at besøge.

I gennem en del år har man på Hindsholm i forårsperioden kunnet se en helt hvid Stormmåge. Fuglen ses primært ved Vågebakken plus minus et par kilometer. Den er ikke set hvert år, men er i hvert fald fire år siden 2003. I 1999 så Tim Hesselballe Hansen en tilsvarende fugl østtrækkende ved Enebærodde, og det kunne meget vel være samme individ. I år

er fuglen igen blevet set – fotografiet af den er taget af Søren Gjaldbæk ved vågebakken den 19.marts i år.

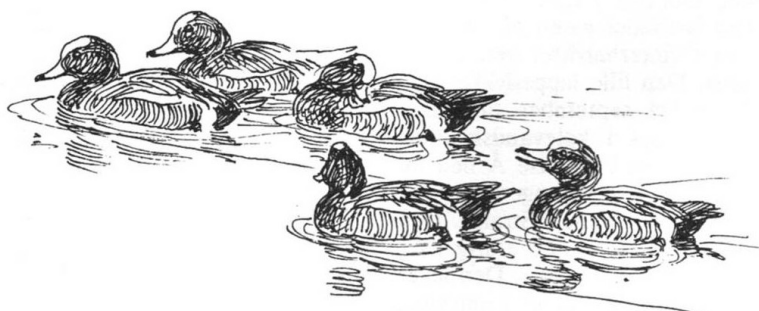
1. juni starter netfugl en konkurrence indenfor ”microbirding”, et koncept, der dækker over, at man studerer/kigger på fuglene i sit nærområde. Man skal udvælge sig et område (cirkulært) med en diameter på 2 km. Vinderen er den, som ser flest arter inden for ”sin cirkel” indenfor et år. Det er en rigtig god anledning til at få kigget ekstra grundigt efter fuglene i ens baghave! Hvis man er grundig viser det sig, at der kan findes mange fuglearter de fleste steder. Tilmelding på www.netfugl.dk.

Der kommer sandsynligvis igen unge(r) i havørnereden på Leammer oplyser redekoordinator Anders Vedel. Sidste år blev ungen og hunnen som bekendt forgiftet. I oktober dukkede en gammel hun op og dannede par med hannen. Hunnen forsvandt imidlertid og blev hurtigt afløst af en ung hun (2-3K).

Den opholdt sig i en længere periode ved reden sammen med hannen. I slutningen af februar forsvandt den unge fugl og en halv time senere dukkede den gamle hun op igen. Siden har parret holdt sammen og der ligger konstant en fugl og ruger. Vi håber på, at fuglene kan få lov at leve i fred i år! Fotoet er taget af Tim Hesselballe Hansen.

**- og husk,
fugle skal ses i naturen**

Afsender:
Søren Gjaldbæk
Carsten Hauchs Vænge 4
5230 Odense M

B

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse